

Briuselis, 2023 12 06
COM(2023) 787 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Reglamento (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos taikymas

Reglamento (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos taikymo ataskaita

1. ĮVADAS

2020 m. sausio 1 d. pradėtas taikyti [Reglamentas \(ES\) 2019/788](#) dėl Europos piliečių iniciatyvos ⁽¹⁾ (toliau – EPI reglamentas). Šis antrasis EPI reglamentas priimtas atlikus išsamią teisės aktų reformą, kuria buvo siekiama pašalinti pirmojo EPI reglamento ([Reglamentas \(ES\) Nr. 211/2011](#) ⁽²⁾) taikymo trūkumus. Peržiūretomis taisyklėmis „siekiama padaryti Europos piliečių iniciatyvą prieinamesnę, paprastesnę bei lengvesnę naudotis organizatoriams ir rėmėjams bei sustiprinti tolesnius su ja susijusius veiksmus ir taip išnaudoti visą jos potencialą skatinti diskusijas“ ⁽³⁾.

EPI reglamento 25 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija reguliariai peržiūrėtų Europos piliečių iniciatyvos (EPI) veikimą ir ne vėliau kaip 2024 m. sausio 1 d., o vėliau kas ketverius metus Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktų EPI reglamento taikymo ataskaitą. Šioje ataskaitoje vertinamas EPI reglamento taikymas ir EPI priemonės veikimas laikotarpiu nuo 2020 m. sausio 1 d. Joje išdėstomi veiksmai, kurių Komisija ketina imtis siekdama toliau gerinti EPI reglamento įgyvendinimą ir EPI veikimą, atsižvelgdama į peržiūros metu nustatytus faktus ir suinteresuotųjų subjektų raginimus. Šioje ataskaitoje taip pat aptariami įvairūs 2023 m. birželio 13 d. Europos Parlamento [rezoliucijoje](#) dėl reglamentų dėl Europos piliečių iniciatyvos įgyvendinimo ⁽⁴⁾ pateikti klausimai ir papildomas Komisijos atsakymas į Europos Parlamento rezoliuciją ⁽⁵⁾.

Komisija, siekdama įvertinti peržiūrėtų taisyklių veiksmingumą, surengė keletą konsultacijų, kurių pagrindu parengta ši ataskaita ⁽⁶⁾: konsultacijas su EPI organizatoriais (internetinė apklausa ir pokalbiai) ⁽⁷⁾; valstybių narių institucijų, atsakingų už EPI reglamento įgyvendinimą, internetinę apklausą ⁽⁸⁾; piliečiams skirtą internetinę apklausą ⁽⁹⁾; svetainę paliekančių lankytojų apklausą, skirtą EPI pasirašiusiesiems, kurie naudojami Komisijos centrine internetine duomenų rinkimo sistema ⁽¹⁰⁾. Atlikdama peržiūrą, Komisija daugiausia dėmesio skyrė nuo 2020 m. sausio 1 d. užregistruotoms EPI ir pagal pirmąjį EPI reglamentą

⁽¹⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2019/788](#) dėl Europos piliečių iniciatyvos (OL L 130, 2019 5 17, p. 55).

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 211/2011](#) dėl piliečių iniciatyvos (OL L 65, 2011 3 11, p. 1).

⁽³⁾ Reglamento (ES) 2019/788 5 konstatuojamoji dalis.

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0230_LT.html

⁽⁵⁾ <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=60031&j=0&l=en>

⁽⁶⁾ Įvairių konsultacijų ataskaitos skelbiamos EPI peržiūros svetainėje: https://citizens-initiative.europa.eu/2023-eci-review_en.

⁽⁷⁾ Internetinėje apklausoje, į kurią buvo įtraukti papildomi pokalbiai, dalyvavo 34 EPI atstovai.

⁽⁸⁾ Apklausoje dalyvavo 25 valstybės narės.

⁽⁹⁾ Iš viso gautas 7 271 atsakymas.

⁽¹⁰⁾ Iš viso gauti 60 157 atsakymai. Svetainę paliekančių lankytojų apklausa – tai apklausa, kuri pateikiama svetainę palikti ketinantiems lankytojams.

užregistruotoms EPI, kurios 2020 m. sausio 1 d. tebebuvo vykdomos atskiruose EPI procedūros etapuose.

2. ATASKAITINIO LAIKOTARPIO APŽVALGA

Peržiūrėtos taisyklės buvo dar tik pradėtos taikyti, kai prasidėjo COVID-19 pandemija. Jos metu buvo smarkiai suvaržytos galimybės tuo metu veikusioms EPI rengti kampanijas visoje ES. 1 lentelėje parodytas neigiamas COVID-19 pandemijos poveikis EPI. Kai 2020 m. buvo pradėtos taikyti peržiūrėtos taisyklės, gauti prašymai užregistruoti tik penkias naujas EPI. 2020 m. liepos 15 d. Komisijos pasiūlytos ir teisėkūros institucijų priimtose laikinosios priemonės ⁽¹¹⁾ leido sumažinti pandemijos poveikį EPI. Pagerėjus sveikatos padėčiai, jau buvo galima pastebėti tam tikrų teigiamų pokyčių: augo registracijos prašymų skaičius, atsirado rekordiškai daug EPI, surinkusių bent 1 mln. parašų, ir atitinkamai rekordiškai daug Komisijos atsakymų į EPI.

1 lentelė. EPI apžvalga ataskaitiniu laikotarpiu

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	IŠ VISO 2020–2023 m.
Registracijos prašymai	5	11	11	13	40
Užregistruota EPI	5	11	10	11	37 ⁽¹²⁾
Atsisakytos užregistruoti EPI ⁽¹³⁾		1			1
Po Komisijos pradinio vertinimo atsiimtose EPI				1	1
Galiojančios ir pateiktos EPI	2		1	3	6
Sėkmingai patikrintos, bet dar nepateiktos Komisijai EPI					2 ⁽¹⁴⁾
Komisijos atsakyta		2		4	6 ⁽¹⁵⁾

⁽¹¹⁾ 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2020/1042](#), kuriuo, atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį, nustatomos laikinosios priemonės, susijusios su Reglamente (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos numatytais rinkimo, tikrinimo ir nagrinėjimo etapų terminais (OL L 231, 2020 7 17, p. 7–11).

⁽¹²⁾ Dėl trijų prašymų atliekamas teisinis vertinimas.

⁽¹³⁾ „EVE iniciatyva įvesti sprendimo teisę“.

⁽¹⁴⁾ EPI „Stop ekstremizmui“ (patikrinta iki 2020 m.) ir „Sanglaudos politika“.

⁽¹⁵⁾ Atsakymas dėl Europos piliečių iniciatyvos „Kailiams Europoje – ne“ bus priimtas iki 2023 m. gruodžio 14 d.

Ataskaitiniu laikotarpiu teigiama ankstesnių sėkmingų EPI teikiama nauda galėjo pasinaudoti piliečiai ir visuomenė. Konkrečių veiksmų buvo imtasi po pirmosios sėkmingos Europos piliečių iniciatyvos („Right2Water“), kai buvo peržiūrėta Geriamojo vandens direktyva ⁽¹⁶⁾, kurią valstybės narės turėjo perkelti į nacionalinę teisę iki 2023 m. sausio 12 d., ir taip gerinamas vandens prieinamumas, be kita ko, pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms. Atsižvelgiant į sėkmingą EPI „Uždrausti glifosatai“, 2021 m. kovo 27 d. pradėtas taikyti Reglamentas dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo ⁽¹⁷⁾, kuriuo piliečiams suteikiama automatinė prieiga prie visų tyrimų ir informacijos, kurią pramonės atstovai pateikė per rizikos vertinimo procesą.

Pradėjus taikyti antrąjį EPI reglamentą, buvo įdiegtos naujos kartos IT sistemos, skirtos EPI veiklai palaikyti: centrinė internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, rinkmenų keitimosi paslauga ⁽¹⁸⁾, atnaujintas EPI forumas ir naujas EPI registras bei vieša interneto svetainė ⁽¹⁹⁾. Ataskaitiniu laikotarpiu, konsultuojantis su naudotojais ir suinteresuotaisiais subjektais, šios sistemos buvo toliau tobulinamos. EPI reformos metu teisėkūros institucijų sprendimu palaiapsniui buvo atsisakyta atskirų internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų, kurios buvo naudojamos, kol nebuvo sukurta visapusiška centrinė sistema ⁽²⁰⁾.

3. EPI REGLAMENTO TAIKYMO VERTINIMAS

3.1. Glaustai apie EPI procesą

EPI procesas vyksta keliais etapais. Kad būtų galima inicijuoti piliečių iniciatyvą, turi būti sudaryta organizatorių grupė. Prieš organizatoriams pradėdant rinkti piliečių pritarimo pareiškimus, siūloma iniciatyva turi būti pateikta Komisijai, kad ši įvertintų, ar tenkinamos registracijos sąlygos. Kai registracija patvirtinama, per šešis mėnesius organizatoriai turi pradėti rinkti parašus. Per 12 mėnesių jie turi surinkti 1 mln. parašų ir pasiekti reikalaujamas ribas bent septyniose valstybėse narėse. Nacionalinėms institucijoms patikrinus surinktus parašus ir patvirtinus, kad pasiektos nustatytos ribos, Europos pilietinės iniciatyvos organizatoriai gali pateikti savo iniciatyvą Komisijai, kad ši ją išnagrinėtų ir pateiktų oficialų atsakymą.

3.2. Teisė pritari EPI

Minimalus amžius, kurio sulaukus galima pritari EPI

Iki 2020 m. sausio 1 d. trijose valstybėse narėse amžius, kurio sulaukus galima pritari EPI, buvo mažesnis nei 18 metų, kaip ir amžius, kurio sulaukus galima balsuoti Europos Parlamento

---

⁽¹⁶⁾ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2020/2184](#) dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (nauja redakcija) (OL L 435, 2020 12 23, p. 1–62).

⁽¹⁷⁾ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2019/1381](#) dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo (OL L 231, 2019 9 6, p. 1–28).

⁽¹⁸⁾ Rinkmenų keitimosi paslauga palengvina saugų pritarimo pareiškimų perdavimą nacionalinėms institucijoms.

⁽¹⁹⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/ lt>

⁽²⁰⁾ Informacijai apie EPI pateikti praktiškai buvo naudojama viena tokia sistema, t. y. pilietinės visuomenės organizacijų siūloma programinė įranga „OpenECI“. Pritarimo paskutinei EPI pareiškimų rinkimo naudojant šią sistemą laikotarpis baigėsi 2023 m. liepos 19 d.

rinkimuose (16 metų Austrijoje ir Maltoje ir 17 metų Graikijoje). Siekiant skatinti jaunų piliečių dalyvavimą Europos Sąjungos demokratiname gyvenime, EPI reglamentu valstybėms narėms leidžiama pagal nacionalinius įstatymus sumažinti minimalų amžių, kurio sulaukus galima pritarti EPI, iki 16 metų. Nustačius šią nuostatą, minimalus amžius, kurio sulaukus galima pritarti EPI, buvo sumažintas iki 16 metų trijose valstybėse narėse: Estijoje (nuo 2020 m. sausio 1 d.), Vokietijoje (nuo 2023 m. sausio 1 d.) ir Belgijoje (nuo 2023 m. gegužės 1 d.), t. y. šiuo metu šešiose valstybėse narėse minimalus amžius, kurio sulaukus galima pritarti EPI, yra mažesnis nei 18 metų. Be to, Suomija pranešė ketinanti sumažinti minimalų amžių, kurio sulaukus galima pritarti EPI, iki 16 metų, o Airija paskelbė ketinanti išnagrinėti galimybę sumažinti minimalų rinkimų teisės amžių. 2 lentelėje pateikiama 27 ES valstybių narių minimalaus amžiaus, kurio sulaukus galima pritarti EPI, apžvalga.

2 lentelė. Minimalus amžius, kurio sulaukus galima pritarti EPI. Dabartinė padėtis (2023 m. birželio mėn.)

18 metų	BG, CZ, DK, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, NL, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE
17 metų	EL
16 metų	BE, DE, EE, MT, AT

Iš 15 valstybių narių atsiliepimų matyti, kad jos šiuo metu neketina sumažinti minimalaus amžiaus, kurio sulaukus galima pritarti EPI, iki 16 metų, o dar trys valstybės narės (Latvija, Slovėnija ir Slovakija) nėra priėmusios jokio sprendimo.

75 proc. apklaustų EPI organizatorių ⁽²¹⁾ mano, kad norint sėkmingai organizuoti EPI svarbu visose valstybėse narėse sumažinti minimalų amžių, kurio sulaukus galima pritarti EPI, iki 16 metų. Tačiau internetinėje apklausoje dalyvavusių piliečių nuomonės šiuo klausimu išsiskyrė: 52 proc. respondentų pasisakė už tai, kad minimalus amžius, kurio sulaukus galima pritarti EPI, būtų sumažintas iki 16 metų, tačiau 46 proc. manė, kad 18 metų yra tam tinkamas minimalus amžius.

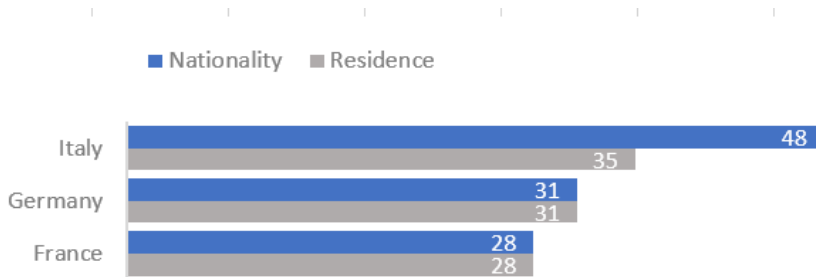
Organizatorių grupė

Norint inicijuoti EPI, būtina įsteigti **organizatorių grupę**, kurią sudarytų ne mažiau kaip septyni ES piliečiai, kurie privalo i) gyventi septyniose skirtingose ES valstybėse narėse ir ii) būti rinkimų teisės amžiaus, kurio sulaukus galima balsuoti Europos Parlamento rinkimuose.

1 diagrama. Organizatorių pasiskirstymas pagal pilietybę ir gyvenamąją vietą (trys pagrindinės valstybės narės) ⁽²²⁾

⁽²¹⁾ 12 iš 16 apklausos respondentų.

⁽²²⁾ Visas sąrašas pateiktas priede, 4 diagramoje.

Iš pasiskirstymo pagal amžiaus grupes (žr. priede pateiktą 5 diagramą) matyti, kad įvairioms amžiaus kategorijoms atstovaujama proporcingai ir esama nemažai jaunimo atstovų (21 proc. jaunesnių nei 30 metų ir 50 proc. vyresnių nei 40 metų).

Naujuoju EPI reglamentu taip pat leidžiama įsteigti **juridinių asmenį** EPI valdyti, tačiau tik du organizatoriai pranešė tai padarę ir apskritai laikę tai naudingą dalyku. Šia galimybe nepasinaudoję respondentai įvardijo tokias priežastis: administracinę našą, su tuo susijusias išlaidas ir procedūrų užsitęsimą įsteigiant tokius juridinius asmenis.

3.3. Registracijos etapas

Pradėjus taikyti peržiūrėtas taisykles, Komisija gavo **40** prašymus užregistruoti EPI. Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija užregistravo **37** EPI pagal EPI reglamento 6 straipsnio 3 dalį, taip pat taikydama dviejų etapų procedūrą⁽²³⁾, pagal kurią organizatoriai gali peržiūrėti iniciatyvas, kurių kitoku atveju nebūtų galima užregistruoti, nes jos (iš dalies) viršija Komisijos įgaliojimus. Ši procedūra pasirodė esanti naudinga, nes galiausiai pavyko visiškai užregistruoti 8 EPI. Tik **1** registracijos prašymas buvo atmestas. Kitą prašymą organizatoriai atsiėmė po pradinio Komisijos vertinimo.

Kad registracijos procesas vyktų sklandžiai ir laikantis EPI reglamente griežtai nustatytų terminų, organizatoriai kartu su registracijos prašymu turi pateikti išsamius įrodymus, kad jie atitinka administracinius reikalavimus.

83 proc. apklaustų organizatorių⁽²⁴⁾, kuriems taikytos naujosios registracijos taisyklės, teigė, kad EPI registracijos procedūra iš esmės buvo veiksminga ir paprasta. Tik vienas respondentas manė, kad procedūros laikytis labai sunku. Daugumos respondentų⁽²⁵⁾ nuomone, EPI registravimo reikalavimai yra aiškūs, o techninė prašymų pateikimo procedūra naudojantis organizatoriaus paskyra yra nesudėtinga. Daugumai respondentų registracijos sąlygas įvykdyti buvo gana lengva, tačiau dviejų iš jų (17 proc.) nuomone, sąlygas įvykdyti buvo gana sunku: tai susiję su gyvenamosios vietos administracinių patikrinimų reikalavimais ir būtinybe

⁽²³⁾ Pagal EPI reglamento 6 straipsnio 4 dalį, jei tenkinamos EPI užregistravimo sąlygos, išskyrus reikalavimą, kad „jokia iniciatyvos dalis nėra akivaizdžiai viršijanti Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis“ (6 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punktas), Komisija turi informuoti organizatorius apie šį vertinimą. Organizatoriai gali iniciatyvą iš dalies pakeisti, siekdami atsižvelgti į Komisijos vertinimą, arba palikti iniciatyvą tokią pačią, arba ją atsiimti. Organizatoriai turi informuoti Komisiją apie savo pasirinkimą ir pateikti pradinės iniciatyvos dalinius pakeitimus, jei jų yra.

⁽²⁴⁾ 10 iš 12 atsakymų; tai iniciatyvos, užregistruotos po 2020 m. sausio 1 d.

⁽²⁵⁾ 10 iš 12 atsakymų; tai iniciatyvos, užregistruotos po 2020 m. sausio 1 d.

užtikrinti, kad jokia EPI dalis nebūtų akivaizdžiai viršijanti Komisijos įgaliojimus. Registracijos etape didžiausią iššūkį organizatoriai įvardija patyrę dėl išteklių – laiko ir lėšų.

Apklausti organizatoriai, kuriems buvo taikyta registravimo dviem etapais procedūra, laikėsi nuomonės, kad pradinio vertinimo metu Komisijos pateikta informacija yra aiški. Jie naudojami EPI forumo siūloma konsultacine pagalba, kuri daugumai jų pasirodė esanti labai svarbi siekiant užtikrinti EPI registraciją. Tik vienu atveju, kai buvo atsisakyta užregistruoti EPI, jos atstovas pranešė, kad atsisakymo užregistruoti priežastys buvo nevisiškai aiškios ⁽²⁶⁾.

3.4. Rinkimo etapas

2020 m. sausio 1 d. 16 EPI, užregistruotų pagal pirmąjį EPI reglamentą, tebebuvo pritarimo pareiškimų rinkimo etape. Kitų 33 EPI, užregistruotų pagal peržiūrėtą EPI reglamentą, pritarimo pareiškimų rinkimo etapas prasidėjo atskaitiniu laikotarpiu. 3 lentelėje pateikta EPI pritarimo pareiškimų rinkimo etape apžvalga.

Atskaitiniu laikotarpiu rekordiškai daug, t. y. **penkios EPI** surinko daugiau kaip 1 mln. pritarimo pareiškimų, iš kurių trys EPI buvo užregistruotos pagal antrąjį EPI reglamentą. Trys iš penkių sėkmingų iniciatyvų pasinaudojo COVID-19 laikinosiomis priemonėmis. Be to, kelios EPI, neperžengusios 1 mln. pritarimo pareiškimų ribos, surinko gana nemažai pritarimo pareiškimų, todėl tapo matomos ir skatino diskusijas visoje ES arba tam tikrose valstybėse narėse ⁽²⁷⁾. Tačiau 13 EPI surinko nedaug parašų (mažiau nei 10 000). Tai gali lemti kelios viena kitą papildančios priežastys, pavyzdžiui, visuomenės susidomėjimas ir temos pobūdis; pasirengimas pritarimo pareiškimų rinkimo kampanijai ir jos valdymas; atkaklumas ir atsidavimas, kuriuos ilgesnį laiką turi išlaikyti EPI organizatoriai. Kai kurie organizatoriai paminėjo, kad toms EPI, kurios neturi NVO ar įmonių paramos, sunku surinkti daug parašų.

3 lentelė. EPI pritarimo pareiškimų rinkimo etape apžvalga ⁽²⁸⁾ (2023 m. lapkričio mėn.)

EPI, kurios nuo 2020 m. sausio 1 d. surinko daugiau kaip 1 mln. galiojančių pritarimo pareiškimų	5
Pagal surinktų pritarimo pareiškimų skaičių sugrupuotos EPI, kurios buvo atsiimtose arba nutrauktose dėl nepakankamos paramos	29
- <i>Bent 1 mln. parašų</i>	1 ⁽²⁹⁾

⁽²⁶⁾ EPI forumas gali padėti organizatoriams registracijos etape teikdamas teisinės konsultacijas, ypač jei klausimas susijęs su Komisijos kompetencijomis priimti teisės aktus. Vienintelės EPI, kurią buvo atsisakyta užregistruoti, atveju organizatoriai EPI forumo paslaugomis nepasinaudojo, nors buvo raginami tai padaryti.

⁽²⁷⁾ EPI „Užbaikime skerdimo amžių“ surinko daugiau kaip 850 000 pritarimo pareiškimų. Kitos keturios Europos piliečių iniciatyvos („Visoje ES įvesti besąlygines bazines pajamas“, „Uždrauskime reklamuoti iškastinį kurą ir iškastinio kuro įmonėms būti rėmėjomis“, „Bendros prekybos politikos atitikties ES sutartims ir tarptautinei teisei užtikrinimas“ ir „Teisė į gydymą“) surinko 250 000–300 000 pritarimo pareiškimų.

⁽²⁸⁾ Remiantis EPI organizatorių pateikta arba viešai prieinama informacija; ne visos pagal pirmąjį EPI reglamentą užregistruotos EPI pranešė apie surinktų pritarimo pareiškimų skaičių, nes to teisiškai nebuvo reikalaujama.

⁽²⁹⁾ EPI „Valgyk tai, kas tikra“ atveju, valstybei narei patikrinus pritarimo pareiškimus, nustatytos ribos nebuvo pasiektos.

- 500 000–999 999 parašai	1
- 250 000–499 999 parašai	4
- 100 000–249 999 parašai	1
- 50 000–99 999 parašai	5
- 10 000–49 999 parašai	4
- 5 000–9 999 parašai	4
- Mažiau nei 5 000 parašų	9
Renkami pritarimo pareiškimai	10
EPI, kurių pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpis dar neprasidėjo	4

Iš viso nuo 2020 m. surinkta daugiau kaip 9 mln. pritarimo pareiškimų. Daugiau nei 90 proc. šių parašų buvo surinkta internetu, o likusieji – raštu.

Apklausoje dalyvavę organizatoriai pranešė, kad jie iš esmės yra patenkinti turimų parašų rinkimo etapo procedūrų ir priemonių veiksmingumu. Dauguma respondentų, atstovaujančių pagal antrąjį EPI reglamentą užregistruotoms EPI, parašams rinkti rinkosi 6 mėnesių laikotarpį nuo registracijos datos ⁽³⁰⁾.

Apklausoje dalyvavę respondentai teigė, kad rinkti parašus jiems padėjo šie veiksniai: NVO parama; didelių parašų rinkimo platformų (pvz., „Avaaz“, „WeMove“ ir „Campact“) naudojimas; nuomonės formuotojų pasitelkimas; matomumo didinimas naudojant įvairias nacionalinės ir ES žiniasklaidos priemones.

Apklausoje dalyvavę organizatoriai dažniausiai įvardijo šiuos iššūkius, kuriuos jiems teko patirti rinkimo etape: piliečių nenorą pateikti reikalaujamus asmens duomenis; nepakankamą piliečių informuotumą apie EPI; rasti laiko, kurį būtų galima skirti EPI; pritraukti žiniasklaidos susidomėjimą; rasti partnerių, kurie propaguotų EPI bent septyniose valstybėse narėse.

3.4.1. Internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos

Nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. užregistruotų EPI organizatoriai galėjo pasirinkti naudotis centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema arba kita internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema pagal antrojo EPI reglamento 11 straipsnį. Kol dar buvo galima rinktis, **20 EPI** rinkosi **centrinę internetinę pritarimo pareiškimų**

⁽³⁰⁾ Pagal EPI reglamento 8 straipsnio 1 dalį organizatoriams leidžiama pasirinkti pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpio pradžios datą. Pradžios data negali būti vėlesnė nei 6 mėnesiai nuo EPI užregistravimo.

rinkimo sistema, o 6 – pilietinės visuomenės organizacijų siūlomą **programinę įrangą „OpenECI“**.

Iš 5 EPI, kurios per šį laikotarpį surinko daugiau kaip 1 mln. pritarimo pareiškimų, 3 naudojosi centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema ⁽³¹⁾, o 2 – „OpenECI“ sistema ⁽³²⁾.

Dauguma apklaustų organizatorių ⁽³³⁾ teigė, kad apskritai yra patenkinti sistema, kurią jie pasirinko naudoti, nors keletas kitų ⁽³⁴⁾ nurodė esantys ja mažiau patenkinti.

3.4.2. Centrinė internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema

Komisija, vadovaudamasi antrojo EPI reglamento 10 straipsnio 1 dalimi, sukūrė centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą, pradėjusią veikti 2020 m. sausio 1 d. Ši nauja visapusiška sistema pakeitė iki 2020 m. Komisijos siūlytą sprendimą, kuris buvo paremtas programine įranga ir susitarimu dėl prieglobos dėl saugaus duomenų saugojimo Komisijos serveriuose. Naująją sistemą, kuri **prieinama visomis ES kalbomis**, EPI organizatoriai naudojami **nemokamai**. Tai paprasta naudoti ir visiškai parengta sistema, kurioje surinkti ir saugomi asmens duomenys yra užšifruojami – EPI organizatoriams tereikia informuoti Komisiją likus 10 darbo dienų iki pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpio pradžios (10 straipsnio 3 dalis) ir pasirašyti susitarimą su Komisija dėl bendros atsakomybės už duomenų apsaugą ⁽³⁵⁾. **Jokių papildomų patvirtinimų** nereikia, nes sistema atitinka visus techninius ir saugumo reikalavimus. Kaip numatyta 18 straipsnio 2 dalyje, EPI organizatoriai taip pat gali naudotis sistema, kad surinktų **rėmėjų el. pašto adresus** ir taip informuotų savo tinklą apie EPI eigą. Sistema yra visiškai pritaikyta asmenims su negalia (pagal 2 straipsnio 2 dalį ir 10 straipsnio 1 dalį).

Pagal pirmąjį EPI reglamentą EPI organizatoriai buvo visiškai atsakingi už pritarimo pareiškimų perdavimą valstybėms narėms patikrinti. Pagal peržiūrėtą EPI reglamentą, Komisija, siekdama užtikrinti piliečių asmens duomenų saugumą viso EPI ciklo metu (nuo pritarimo pareiškimų rinkimo iki perdavimo valstybėms narėms), sukūrė **rinkmenų keitimosi paslaugą**, kuri, taikant ištininį šifravimą, padeda saugiai perduoti pritarimo pareiškimus, surinktus per centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą, valstybių narių valdžios institucijoms patikrinti. Šią taikomąją programą taip pat galima naudoti nuskenuotiems popieriniams pareiškimams perduoti. Nors pagal peržiūrėtas taisykles to nereikalaujama, Komisija ir valstybės narės susitarė, kad šia priemone galėtų naudotis ir pagal senąsias taisykles

---

⁽³¹⁾ EPI „Sanglaudos politika“, „Uždrausime ryklių žvejybą dėl pelekų“ ir „Už kosmetiką be gyvūnų kančių“.

⁽³²⁾ „Saugokime bites ir ūkininkus! ir „Kailiams Europoje – ne“.

⁽³³⁾ 4 iš 6 respondentų, kurie naudojami centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, ir 4 iš 7 respondentų, kurie naudojami atskira internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema.

⁽³⁴⁾ 2 iš 6 respondentų, kurie naudojami centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, ir 3 iš 7 respondentų, kurie naudojami atskira internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema.

⁽³⁵⁾ Pagal bendrą duomenų valdymo susitarimą Komisija yra atsakinga už asmens duomenis, surinktus internetu naudojantis centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, o EPI organizatoriai yra atsakingi tik už popierine forma surinktų asmens duomenų apsaugą.

arba individualias sistemas užregistruotos EPI ⁽³⁶⁾. Komisija parengė išsamias rekomendacijas ir kartu su valstybėmis narėmis atliko plataus masto bandymus, susijusius su rinkmenų keitimosi paslauga ir jai teikti reikalingu privačiųjų ir viešųjų raktų valdymu. Ji taip pat surengė susitikimus su organizatoriais, kad padėtų jiems šifruojant ir įkeliant pritarimo pareiškimus, kurie nebuvo surinkti per centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą.

Aukštas pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos saugumo lygis užtikrina, kad piliečių asmens duomenys būtų saugiai šifruojami ir tvarkomi nuo pat jų patekimo į pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą iki tol, kol jie pasiekia valstybių narių valdžios institucijas ir yra patikrinami. Komisija teikia informaciją ir rengia mokymus apie naudojamą centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą (internetiniai seminarai, internetiniai vadovai ir vaizdo įrašai). Be to, vadovaudamasi EPI reglamento 10 straipsnio 5 dalimi, Komisija reguliariai konsultuojasi su naudotojais ir suinteresuotaisiais subjektais dėl tolesnio šios sistemos tobulinimo.

Keletas pagrindinių centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos patobulinimų, įdiegtų nuo 2020 m.:

- **Saugumas** – sistema užtikrina visapusišką asmens duomenų šifravimą visuose duomenų tvarkymo etapuose. Apskritai saugumo funkcijos reguliariai atnaujinamos laikantis taisyklių, standartų ir gairių, parengtų pagal [Komisijos sprendimą \(ES, Euratomas\) 2017/46](#) Europos Komisijos ryšių ir informacinių sistemų saugumo ⁽³⁷⁾.
- 18-oje valstybių narių, kurios pritarimo formoje reikalauja nurodyti asmens kodą, **pradėjus taikyti asmens tapatybės dokumentų formatavimo ir kontrolinės sumos taisykles**, pagerėjo iš piliečių surinktų duomenų kokybė, todėl sumažėjo pritarimo pareiškimų atmetimo rizika ir supaprastėjo valstybių narių patikrinimo procesas.
- **e. ID integravimas** – pradėjus taikyti peržiūrėtas taisykles, 16 valstybių narių nacionalinės e. ID sistemos buvo integruotos į centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą, todėl piliečiai iniciatyvą gali pasirašyti neįvesdami savo asmens duomenų rankiniu būdu. Atskiroms internetinėms pritarimo pareiškimų rinkimo sistemoms tokios parinktys nebuvo numatyta.
- **Tinkamumo naudoti patobulinimai**, įdiegti po konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir atlikus tinkamumo naudoti ir prieinamumo tyrimą. Ypač patobulinta centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos mobilioji versija, kad piliečiams iniciatyvas būtų paprasčiau pasirašyti naudojantis savo mobiliaisiais įrenginiais.
- **Pasirašymo puslapio pritaikymas** – organizatoriai gali nuspręsti, kokia informacija turi būti rodoma pasirašymo puslapyje (jų logotipas, eigos juosta, kurioje tikroju laiku pateikiama informacija apie internetu surinktų pritarimo pareiškimų skaičių, žemėlapis, kuriame nurodomos pasiektos ribos kiekvienoje valstybėje narėje, eiga kiekvienoje valstybėje narėje ir naujausi rėmėjai – valstybė narė ir data).

⁽³⁶⁾ Priemonė buvo naudojama dviem EPI, užregistruotoms pagal pirmąjį EPI reglamentą: EPI „Saugokime bites ir ūkininkus!“ ir EPI dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (angl. „End the Cage Age“).

⁽³⁷⁾ OL L 006, 2017 I 11, p. 40.

- **Duomenų apsaugos reikalavimų laikymasis** – specialus duomenų valdytojo modulis leidžia Komisijai vykdyti savo, kaip duomenų valdytojo, pareigas pagal [Reglamentą \(ES\) 2018/1725](#) dėl asmens duomenų apsaugos Sąjungos institucijoms juos tvarkant ⁽³⁸⁾ ir greitai reaguoti į duomenų subjektų prašymus.
- Organizatoriams teikiama saityno analizė (duomenys apie jų iniciatyvos puslapio lankomumą) ir kiti svarbūs **statistiniai duomenys** apie kiekvieną iniciatyvą, kad jie galėtų įvertinti savo kampanijų rezultatus.

Piliečiai, naudojęsi centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, pranešė, kad yra labai patenkinti šia sistema: daugiau kaip 93 proc. svetainę paliekančių lankytojų apklausos respondentų teigė, kad naudojantis šia priemone buvo paprasta arba labai paprasta pritari EPI; didžioji dauguma respondentų puikiai įvertino informacijos, kuria paaiškinama, kaip naudojantis sistema pasirašyti EPI, aiškumą; dauguma respondentų buvo įsitikinę dėl savo asmens duomenų, kuriuos jie pateikė naudodamiesi sistema, saugumo. Apie 8 proc. svetainę paliekančių lankytojų apklausoje dalyvavusių naudotojų nurodė turį tam tikrą negalią, o apskritai jų pasitenkinimo lygis taip pat buvo aukštas (vidutiniškai 8 balai iš 10).

3.4.3. e. ID naudojimas (EPI reglamento 10 straipsnio 4 dalis)

Viena iš pagrindinių centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos ypatybių – galimybė į sistemą integruoti nacionalines e. ID priemones, su kuriomis piliečiai yra susipažinę nacionaliniu lygmeniu, taip sumažinant klaidų riziką koduojant asmens duomenis. Valstybės narės turi užtikrinti, kad jų piliečiai galėtų pritari EPI internetu naudodamiesi nurodytomis elektroninės atpažinties priemonėmis arba elektroniniu parašu, kaip apibrėžta [Reglamente \(ES\) Nr. 910/2014](#) (eIDAS reglamentas) ⁽³⁹⁾.

16 valstybių narių jau baigė integruoti nacionalines e. ID sistemas į centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą. Dar penkios valstybės narės (BG, DK, FR, PL ir SI) šiuo metu rengia savo nacionalines e. ID sistemas pagal eIDAS reglamentą; tai pirmas žingsnis siekiant šias nacionalines sistemas integruoti į Komisijos internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą.

4 lentelė. e. ID integravimo į centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą dabartinė padėtis (2023 m. lapkričio mėn.)

Naudojama e. ID	BE, CZ, DE, EE, ES, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SK, SE
Vykdoma	BG, DK, FR, PL, SI

⁽³⁸⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39–98).

⁽³⁹⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 910/2014](#) dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73–114).

Nenaudojama e. ID	IE, EL, CY, HU, RO, FI
----------------------	------------------------

Tiek EPI organizatoriai, tiek piliečiai savo apklausose nurodė, kad, jų nuomone, svarbu leisti naudotis tokiais naujais elektroninės atpažinties sprendimais, kaip e. ID ir elektroninis parašas, siekiant pritarti EPI.

Nors vis dar nedidelė (2 proc. visų parašų, surinktų naudojantis centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema nuo 2020 m.), parašų, surinktų naudojantis e. ID, dalis didėja (5 proc. 2023 m.), nes vis daugiau valstybių narių suteikia savo piliečiams galimybę naudotis šiomis priemonėmis. Siūlomomis pradėti naudoti europinėmis skaitmeninės tapatybės dėklėmis ⁽⁴⁰⁾ siekiama paspartinti tokių technologijų diegimą visose valstybėse narėse ir taip palengvinti piliečių pilietinį ir bendruomeninį dalyvavimą. Atsižvelgdama į EPI ekspertų grupės veiklą, Komisija taip pat ragina valstybes nares reguliariai teikti pažangos, padarytos įgyvendinant e. ID savo šalyje, ataskaitas.

3.4.4. Atskirų internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų patvirtinimas

Vokietijos valdžios institucija ⁽⁴¹⁾ patvirtino atskiras internetines pritarimo pareiškimų rinkimo sistemas šešioms EPI, kurios buvo užregistruotos po 2020 m. sausio 1 d. ir tokias sistemas naudojo. Teikdama savo atsiliepimą Vokietijos valdžios institucija pareiškė mananti, kad vieno mėnesio terminas šioms sistemoms patvirtinti yra per trumpas. Ji taip pat pabrėžė, kad, palyginti su centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, atskirų pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų patvirtinimas reikalauja neproporcingai didelių visų valstybių narių pastangų, nes kiekviena iš jų turi pati atlikti procedūras ir investuoti savo išteklius, kad per nustatytą terminą šias sistemas patvirtintų. Savo atsiliepime Vokietija dar kartą pabrėžė palaikanti laipsnišką šių sistemų atsisakymą iki 2022 m. gruodžio 31 d. pagal EPI reglamento 11 straipsnio 7 dalį.

Internetinėje apklausoje dalyvavę EPI organizatoriai laikėsi nuomonės, jog buvo gana sudėtinga laikytis techninių specifikacijų, siekiant gauti atskiros internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos patvirtinimą ir tokios sistemos patvirtinimą iš nacionalinių valdžios institucijų.

⁽⁴⁰⁾ [Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Europos skaitmeninės tapatybės sistemos nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas \(ES\) Nr. 910/2014, COM\(2021\) 281 final.](#)

⁽⁴¹⁾ [BSI – Erteilte Bescheinigungen über die Übereinstimmung individueller Online-Sammelsysteme mit der Verordnung \(EU\) 2019/788 \(bund.de\).](#)

3.4.5. Galimybės vėl suteikti organizatoriams galimybę naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis įvertinimas

Savo rezoliucijoje dėl EPI reglamentų įgyvendinimo⁽⁴²⁾ Europos Parlamentas paragino Komisiją įvertinti galimybę vėl suteikti organizatoriams galimybę naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis. Siekdama įvertinti šią galimybę, Komisija išnagrinėjo tris sritis.

i) Atskirų internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų naudojimas

Vykstant deryboms, pasibaigusioms antrojo EPI reglamento priėmimu, teisėkūros institucijos nusprendė iki 2022 m. pabaigos palaipsniui atsisakyti naudoti atskiras internetines pritarimo pareiškimų rinkimo sistemas. Nuo 2020 m. sausio mėn. iki 2022 m. gruodžio mėn. (kai tebebuvo galima rinktis) 6 iš 26 užregistruotų EPI organizatorių (23 proc.) pasirinko naudoti „OpenECI“ sistemą. Paskutiniaisiais metais, kai dar buvo galima rinktis (2022 m.), atskirą internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą pasirinko naudoti tik 2 iš 10 užregistruotų EPI organizatorių. Remiantis šiais skaičiais galima daryti aiškia prielaidą, kad **centrinei sistemai alternatyvios sistemos paklausa yra palyginti nedidelė**. Be to, tokių sistemų naudojimas lemia nemažai iššūkių ir administracinės naštos tiek valstybėms narėms⁽⁴³⁾, tiek EPI organizatoriams.

ii) EPI organizatoriams tenkanti našta

Naudodamiesi atskira internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema EPI organizatoriai patiria papildomų išlaidų, nes ją reikia plėtoti, valdyti ir patvirtinti⁽⁴⁴⁾, palyginti su centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema, kuri yra nemokamas visiškai parengtas sprendimas. EPI organizatoriai taip pat yra vieninteliai asmens duomenų, surinktų per atskiras internetines pritarimo pareiškimų rinkimo sistemas, valdytojai. Centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos atveju beveik visa ši atsakomybė tenka Komisijai, kuriai patikėtas sistemos valdymas.

Jei vėl būtų suteikiama galimybė naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis, **EPI organizatoriams tektų papildoma našta siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų techninių specifikacijų**, nes šias sistemas reikėtų reguliariai tikrinti, siekiant užtikrinti nuolatinę jų atitiktį per visą pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpį.

Komisija išnagrinėjo konkrečius EPI organizatorių poreikius, skatinančius rinktis alternatyvias sistemas. Dažniausiai minėta priežastis – galimybė tokią sistemą integruoti į trečiųjų šalių interneto svetaines, taip suteikiant galimybę rinkti parašus per įvairius įėjimo taškus.

⁽⁴²⁾ 2023 m. birželio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl reglamentų dėl Europos piliečių iniciatyvos įgyvendinimo (2022/2206(INI)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0230_LT.html.

⁽⁴³⁾ Taip pat žr. 3.4.4 skirsnį.

⁽⁴⁴⁾ Patvirtinimo procedūra, nustatyta EPI reglamento 11 straipsnyje, siekiama užtikrinti, kad atskiros internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos atitiktų 2019 m. spalio 22 d. [Komisijos įgyvendinimo reglamente \(ES\) 2019/1799](#) (OL L 274, 2019 10 28, p. 3) nustatytas technines specifikacijas.

Atsižvelgdama į tai, Komisija pavedė išorės IT tyrimų grupei⁽⁴⁵⁾ atlikti tyrimą, kad ši išnagrinėtų, ar esama integruotų centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos sprendimų, kuriuos Komisija galėtų pasiūlyti EPI organizatoriams ir kurie užtikrintų saugumą ir asmens duomenų apsaugą pagal EPI reglamentą, ir kad ši įvertintų tokių sprendimų poveikį, kiek tai susiję su veikla ir biudžetu. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad decentralizuotas pritarimo pareiškimų rinkimas įvairiose nežinomų trečiųjų šalių interneto svetainėse kelia didelį pavojų saugumui ir duomenų apsaugai. Tais atvejais, kai EPI organizatoriai pranešė, jog atskirą internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą jie yra integravę į kelias interneto svetaines, patvirtinančiosios valdžios institucijos nurodė, kad joms nebuvo pranešta apie tokius esminius patvirtintos sistemos pakeitimus. Gavusios tokį pranešimą valdžios institucijos galėtų įvertinti, ar tie pakeitimai (vis dar) atitinka [Komisijos įgyvendinimo reglamente \(ES\) 2019/1799](#)⁽⁴⁶⁾ nustatytas technines specifikacijas, įskaitant saugumo ir duomenų apsaugos reikalavimus.

Atsižvelgiant į išorės ekspertų išvadas, vėl suteikus galimybę naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis, jas tvirtinant reikėtų nurodyti visas interneto svetaines, į kurias tokios sistemos yra „integruotos“, ir taikyti reguliary audito mechanizmą, pagal kurį būtų tikrinama, ar atitinkamos kampaniją vykdančios interneto svetainės atitinka reikalavimus visą pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpį. Tai reikštų papildomas išlaidas ir našta EPI organizatoriams⁽⁴⁷⁾.

iii) Valstybėms narėms tenkanti našta

Atskiras internetines pritarimo pareiškimų rinkimo sistemas turi patvirtinti valstybės narės, kurioje duomenys yra saugomi, kompetentingos institucijos. Pagal naujausią reformą Komisijos pasiūlyme EPI organizatoriams suteikta galimybė naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis. Tačiau vykstant teisinėms deryboms teisėkūros institucijos šią nuostatą iš pasiūlymo išbraukė. Todėl atskirų internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų palaiptui buvo atsisakyta, ir jomis galėjo naudotis tik tos EPI, kurios buvo užregistruotos iki 2023 m. sausio 1 d. **Vėl suteikus galimybę naudotis šiomis sistemomis, valstybės narės vėl būtų įpareigos jas patvirtinti.** Minėtame išorės tyrime prieita prie išvados, kad veiksmingiausias būdas valdyti saugumo ir duomenų apsaugos riziką, susijusią su decentralizuotu parašų rinkimu, būtų sukurti naują patvirtinimo / audito mechanizmą, pagal kurį būtų nustatyti techniniai reikalavimai, panašūs į anksčiau pagal Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/1799 toms atskiroms sistemoms nustatytus reikalavimus (tačiau už juos

---

⁽⁴⁵⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-11/Study%20on%20Technical%20Solutions%20for%20Organisers%20of%20European%20Citizens%20Initiatives.pdf>

⁽⁴⁶⁾ 2019 m. spalio 22 d. [Komisijos įgyvendinimo reglamentas \(ES\) 2019/1799](#), kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos nustatomos atskirų internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų techninės specifikacijos (OL L 274, 2019 10 28, p. 3).

⁽⁴⁷⁾ EPI organizatoriams tenkančios įdiegimo ir priežiūros išlaidos skiriasi priklausomai nuo išorės ekspertų ataskaitoje nurodyto integruoto sprendimo pobūdžio. Jei EPI organizatoriams reikėtų pasitelkti išorės ekspertus, paprasčiausias sprendimas kainuotų vidutiniškai 9 650 EUR už pradinį vienkartinį įdiegimą ir dar 6 500 EUR priežiūros išlaidų per metus. Šios išlaidos grindžiamos sistemos integravimu į tris kampaniją vykdančias interneto svetaines (atsižvelgiant į didelę su tuo susijusią saugumo ir duomenų apsaugos riziką, išorės tyrime rekomenduojama šio skaičiaus neviršyti). Tikėtina, kad priežiūros kaštai didėtų tiesiškai, jei sprendimas būtų integruotas į daugiau nei tris interneto svetaines. Į šias sumas neįtrauktos nei plėtojimo ir priežiūros išlaidos, kurias turi padengti Komisija, nei valstybių narių atliekamo patvirtinimo ir audito išlaidos per visą pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpį.

griežtesni). Tyrime taip pat įvertinta, kad dėl audito sudėtingumo ir jo sąnaudų nacionalinėms institucijoms gali tekti pernelyg didelė našta ⁽⁴⁸⁾.

Atsižvelgdama į poveikį valstybėms narėms, jei vėl būtų suteikta galimybė naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis, Komisija konsultavosi su nacionalinėmis institucijomis, kurioms atstovaujama EPI ekspertų grupėje. Iš jų atsiliepimų matyti, kad valstybių narių pozicija nuo to laiko, kai vyko teisinės derybos dėl antrojo EPI reglamento, nepasikeitė. Vyravo nuomonė, kad centrinė internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema yra teigiamas pokytis, nes taip užtikrinamas duomenų saugumas ir saugus jų perdavimas, be to, greičiau atliekamas patikrinimo procesas. Šią sistemą būtų galima toliau tobulinti, kad ji atitiktų ateityje atsirasiančius poreikius. Kelios valstybės narės pažymėjo, kad vėl suteikti galimybę naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis būtų neveiksminga ir brangu, nes kiekviena valstybė narė turėtų užtikrinti, jog ištikus metus būtų galima naudotis reikiamais ištekliais, kad būtų galima laiku patvirtinti tokias sistemas. Kai kurios valstybės narės taip pat pateikė pastabų, kad per atskirą internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą surinktų pritarimo pareiškimų patikrinimas yra sudėtingesnis ir trunka ilgiau, nes surinktų duomenų kokybė gali skirtis. Be to, dėl valstybių narių atliekamo patvirtinimo kultų nevienodo įgyvendinimo rizika.

Komisijos vertinimas

Įvertinusi tris pirmiau aprašytas sritis ir atsižvelgdama į: i) didelę bet kokio decentralizuoto pritarimo pareiškimų rinkimo internetu sprendimo saugumo ir duomenų apsaugos riziką, ii) galimai didelę našta ir susijusias išlaidas, tenkančias EPI organizatoriams ir nacionalinėms administravimo institucijoms, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi griežtų saugumo ir duomenų apsaugos taisyklių, ir iii) centrinės sistemos, užtikrinančios aukštą saugumo ir duomenų apsaugos lygį, prieinamumą, **Komisija padarė išvadą, kad vėl suteikti galimybę naudotis atskiromis internetinėmis pritarimo pareiškimų rinkimo sistemomis nėra tikslinga**, nes tai prieštarautų siekiui padaryti EPI prieinamesnę ir mažiau apsunkinančią.

3.5. Tikrinimo etapas

Nuo 2020 m. sausio 1 d. buvo atlikta septynių EPI patikrinimo procedūra, pagal kurią nacionalinės institucijos turi patvirtinti iš savo piliečių surinktų pritarimo pareiškimų pagrįstumą: EPI dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (angl. „End the Cage Age“)⁽⁴⁹⁾, „Valgyk tai, kas tikra! Iššifruok maisto kilmę“*, „Sanglaudos politika“*, „Saugokime bites ir ūkininkus!“*, „Uždrauskime ryklių žvejybą dėl pelekų“, „Už kosmetiką be gyvūnų kančių“ ir

---

⁽⁴⁸⁾ Išoriniame tyrime apskaičiuota, kad pradinės vienkartinės kiekvieno integruotino sprendimo patvirtinimo išlaidos, prieš pradėdant rinkti pritarimo pareiškimus, sieks 10 000 EUR. Be to, atliekant tyrimą nacionalinėms patvirtinančiosioms valdžios institucijoms rekomenduota dvylikos mėnesių pritarimo pareiškimų rinkimo proceso metu kas keturis mėnesius atlikti organizatorių interneto svetainių ir integruotino sprendimo auditą. Apskaičiuota, kad šios išlaidos sudarys 3 250 EUR už vienos interneto svetainės auditą (jei auditą atliks privati bendrovė). Jei sprendimas techniniu požiūriu sudėtingesnis, rekomenduojama reguliariai atlikti kodo auditą, kuris vidutiniškai atsieis dar 6 500 EUR už vienos interneto svetainės auditą.

⁽⁴⁹⁾ * = užregistruota pagal pirmąjį EPI reglamentą.

„Kailiams Europoje – ne“. Pagal antrąjį EPI reglamentą užregistruotų EPI atveju organizatoriai privalo perduoti surinktus pritarimo pareiškimus per 3 mėnesius nuo jų rinkimo laikotarpio pabaigos ⁽⁵⁰⁾. Dėl to tikrinimo procesas tapo labiau prognozuojamas, o valstybių narių institucijos galėjo veiksmingiau planuoti savo išteklius tikrinimo procesui vykdyti. Patikrinimo proceso rezultatai buvo teigiami šešių iš septynių EPI atveju. Įvykdžius patikrinimo procesą, septyniose valstybėse narėse ⁽⁵¹⁾ EPI „Valgyk tai, kas tikra“ nepasiekė nustatytų ribų.

Kompetentingos institucijos, laikydamosi nacionalinės teisės aktų ir praktikos, atlieka pritarimo pareiškimų patikrinimus pagal EPI reglamento 12 straipsnio 4 dalį. Komisija teikia rekomendacijas valstybėms narėms dėl praktinio EPI reglamento įgyvendinimo, įskaitant tikrinimo etapą. Valstybės narės gali priimti konkrečias nacionalines įgyvendinimo nuostatas, kurios taip pat gali apimti tikrinimo procedūrą. Apie tokias nuostatas pranešama Komisijai ir jos skelbiamos [EPI svetainėje](#) ⁽⁵²⁾.

14 valstybių narių (BG, CZ, EL, ES, FR, HR, CY, LV, HU, AT, PL, RO, SI ir SK) pranešė **išsamiai patikrinusios** visus pritarimo pareiškimus, o 11 valstybių (BE, DK, DE, EE, IE, IT, LT, LU, PT, FI ir SE) pranešė patikrinimus atlikusios **atsitiktinės imties būdu** ⁽⁵³⁾. Kalbant apie tikrinimo procesui atlikti naudojamo nacionalinio registro tipą, dauguma valstybių narių naudoja gyventojų registrus (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IT, CY, LT, LV, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI ir SE ⁽⁵⁴⁾), o kelios valstybės narės naudoja rinkėjų registrus (IE, EL, ES, FR ir HR).

Pagal dažnumą mažėjančia tvarka dažniausiai pasitaikantys pažeidimai, su kuriais susidurta atliekant patikrinimus ir dėl kurių pritarimo pareiškimai buvo pripažinti negaliojančiais, kaip pranešė nacionalinės valdžios institucijos, buvo šie: 1) asmens tapatybės duomenų trūkumas arba kitos klaidos, dėl kurių valdžios institucijos negalėjo nustatyti pasirašančiojo tapatybės, 2) keli to paties pasirašiusiojo pritarimo pareiškimai ir 3) formoje pateikti nenuoseklūs asmens duomenys (įskaitant popierinėse formose trūkstamus duomenis). Rinkmenų keitimosi paslaugos naudojimas ir pritarimo pareiškimų rinkimas internetu palengvino tikrinimo procesą. Apskritai valstybės narės yra patenkintos arba labai patenkintos Komisijos pateikta rekomendacine medžiaga dėl rinkmenų keitimosi sistemos. Kelios nacionalinės valdžios institucijos pranešė, kad procesas vyko sklandžiau ir buvo labiau standartizuotas, kai duomenys buvo perduodami tiesiogiai iš Komisijos centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos.

Atsakydami į apklausos klausimus, EPI organizatoriai iš esmės tikrinimo procedūrą vertino kaip veiksmingą, tačiau pastebėjo, kad kai kurios valstybės narės vėlavo pateikti atsakymus.

⁽⁵⁰⁾ EPI reglamento 12 straipsnio 2 dalis.

⁽⁵¹⁾ EPI organizatoriai užginčijo vieną iš nacionalinių valdžios institucijų priimtų sprendimų nacionaliniame teisme, tačiau nesėkmingai.

⁽⁵²⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/implementation-national-level_lt

⁽⁵³⁾ Atitinkamos Nyderlandų ir Maltos institucijos duomenų nepateikė.

⁽⁵⁴⁾ Portugalija pažymėjo parinktį „kiti registrai“ ir nurodė „piliečių atpažinties duomenų bazę“, kuri šioje ataskaitoje buvo prilyginta gyventojų registrai.

3.6. Nagrinėjimo procedūra ir tolesni veiksmai

Nuo 2020 m. sausio 1 d. Komisijai buvo pateiktos nagrinėti šešios galiojančios EPI⁽⁵⁵⁾, surinkusios daugiau kaip 1 mln. parašų. Komisija pateikė atsakymus į penkias iš šių EPI. Šeštąjį atsakymą planuojama priimti iki 2023 m. gruodžio 14 d. Nustatytas trijų mėnesių terminas, per kurį sėkmingos iniciatyvos turi būti pateiktos Komisijai⁽⁵⁶⁾, suteikė piliečiams ir institucijoms daugiau tikrumo dėl tolesnių veiksmų, susijusių su iniciatyvomis, taip sprendžiant pasikartojančią problemą, susijusią su pirmojo EPI reglamento įgyvendinimu, kaip nurodyta 2015 m. ir 2018 m. ataskaitose⁽⁵⁷⁾.

1) „Minority SafePack“ – milijonas parašų už įvairovę Europoje“⁽⁵⁸⁾

Ja ES raginama priimti teisės aktus, kuriais būtų gerinama tautinėms ir kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų apsauga ir didinama kultūrų ir kalbų įvairovė Sąjungoje. 2020 m. sausio 10 d. šią EPI organizatoriai Komisijai pateikė surinkus 1 128 422 galiojančius pritarimo pareiškimus ir pasiekus reikiamą ribą 11-oje valstybių narių. 2020 m. vasario 5 d. organizatoriai susitiko su už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už inovacijas, mokslinius tyrimus, kultūrą, švietimą ir jaunimą atsakinga Komisijos nare Mariya Gabriel. 2020 m. spalio 15 d. Europos Parlamente vykusiame viešajame svarstyme organizatoriai pristatė savo EPI ir jos pasiūlymus. Be to, dėl šios EPI buvo diskutuojama 2020 m. gruodžio 14 d. vykusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje. 2020 m. gruodžio 17 d. priimtoje [rezoliucijoje](#)⁽⁵⁹⁾ Europos Parlamentas pareiškė remiąs šią EPI.

2021 m. sausio 14 d. Komisija priėmė atsakymą dėl šios EPI ([Komisijos komunikatas C\(2021\) 171](#)⁽⁶⁰⁾). Komisija kiekvieną iš devynių atskirų pasiūlymų įvertino atsižvelgdama į jo privalumus ir vadovaudamasi subsidiarumo bei proporcingumo principais. Nors Komisija nepasiūlė jokių kitų teisės aktų, savo atsakyme ji pabrėžė, kad visapusiškas jau galiojančių teisės aktų ir politikos įgyvendinimas turėtų būti veiksminga priemonė, padedanti siekti EPI tikslų. Komisija atlieka atitinkamų iniciatyvų įgyvendinimo stebėseną ir toliau vykdo politikos veiksmus šiose srityse⁽⁶¹⁾.

⁽⁵⁵⁾ Trys užregistruotos pagal pirmąjį EPI reglamentą, o likusios trys – pagal antrąjį EPI reglamentą.

⁽⁵⁶⁾ EPI reglamento 13 straipsnis.

⁽⁵⁷⁾ Pirmoji Reglamento (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos taikymo ataskaita, COM(2015) 145 *final*: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/COM\(2015\)145_0/de00000000349456?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/COM(2015)145_0/de00000000349456?rendition=false); Antroji Reglamento (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos taikymo ataskaita, COM(2018) 157 *final*: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0157>.

⁽⁵⁸⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2017/000004_lt

⁽⁵⁹⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0370_LT.html

⁽⁶⁰⁾ Komisijos komunikatas dėl Europos piliečių iniciatyvos „Minority SafePack – milijonas parašų už įvairovę Europoje“, C(2021) 171 *final*: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C\(2021\)171_0/de0000000036104?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C(2021)171_0/de0000000036104?rendition=false).

⁽⁶¹⁾ Atnaujinta informacija apie tolesnius veiksmus reguliariai skelbiama iniciatyvos puslapyje EPI registre: https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2017/000004/minority-safepack-one-million-signatures-diversity-europe_lt.

2021 m. balandžio mėn. EPI organizatoriai pateikė Bendrajam Teismui ieškinį dėl Komisijos komunikato C(2021) 171 panaikinimo. 2022 m. lapkričio 9 d. [sprendimu](#) ⁽⁶²⁾ Teismas atmetė EPI organizatorių prašymą. Bendrojo Teismo vertinimu, Komisija įvykdė savo pareigą motyvuoti, kai, parengusi atitinkamą komunikatą, ji laikėsi nuomonės, jog EPI keliamiems tikslams pasiekti nereikia jokio papildomo teisės akto, nes ES institucijos jau ėmėsi iniciatyvų EPI aprėpiamos srityse ir Komisija stebėjo, kaip jos įgyvendinamos. 2023 m. sausio 21 d. EPI organizatoriai Teisingumo Teismui pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo (byla C-26/23 P).

2) [EPI dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo \(angl. „End the Cage Age“\)](#) ⁽⁶³⁾

Šioje EPI buvo raginama **pereiti prie etiškesnių ir tvaresnių ūkininkavimo sistemų**, įskaitant galiojančių ES gyvūnų gerovės taisyklių peržiūrą. 2020 m. spalio 2 d. ši EPI Komisijai pateikta surinkus 1 397 113 galiojančių pritarimo pareiškimų ir pasiekus reikiamą ribą 18-oje valstybių narių. 2020 m. spalio 30 d. EPI organizatoriai susitiko su už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už sveikatą ir maisto saugą atsakinga Komisijos nare Stella Kyriakides. 2021 m. balandžio 15 d. Europos Parlamente vyko viešasis svarstymas. Dėl šios EPI buvo diskutuojama 2021 m. birželio 10 d. vykusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje. Tą pačią dieną priimtoje [rezoliucijoje](#) ⁽⁶⁴⁾ Europos Parlamentas pareiškė remias šią EPI.

2021 m. birželio 30 d. Komisija priėmė [atsakymą](#) ⁽⁶⁵⁾ dėl EPI. Ji paskelbė ketinanti iki 2023 m. pabaigos priimti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo siūloma palaiapsniui atsisakyti ir galiausiai uždrausti naudoti narvų sistemas visiems EPI nurodytiems gyvūnams, tokiomis sąlygomis, kurios turi būti nustatytos atsižvelgiant į Europos maisto saugos tarnybos nuomones, poveikio vertinimo rezultatus ir viešas konsultacijas. Dabar Komisija atidžiai vertina svarbius aspektus, siekdama užtikrinti, kad žemės ūkio sektoriaus ir mūsų maisto, įskaitant apsirūpinimo maistu saugumą, sistemų pertvarka pereinant prie ūkininkavimo be narvų būtų tvari. Preliminarūs vykdomo poveikio vertinimo rezultatai rodo, kad, norint pereiti prie ūkininkavimo be narvų sistemų, reikia koreguoti keletą ūkininkavimo parametrų, pavyzdžiui, praturtinti gyvūnų aplinką ir suteikti jiems daugiau erdvės, kad būtų užtikrintos palankesnės gyvūnų gerovės sąlygos. Reikalingos tolesnės konsultacijos dėl išlaidų, tinkamos pereinamojo laikotarpio trukmės ir atitinkamų importo priemonių. Siekiant užtikrinti tinkamą gyvūnų gerovės ir socialinio bei ekonominio poveikio pusiausvyrą, laipsniškas narvų atsisakymas turi būti siejamas su kitomis gyvūnų gerovės užtikrinimo ūkiuose priemonėmis.

⁽⁶²⁾ 2022 m. lapkričio 9 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Europos piliečių iniciatyvos „Minority SafePack – milijonas parašų už įvairovę Europoje“ piliečių komitetas / Europos Komisija*, T-158/21, EU:T:2022:696: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/TXT/?uri=CELEX:62021TJ0158>.

⁽⁶³⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2018/000004_lt

⁽⁶⁴⁾ 2021 m. birželio 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos piliečių iniciatyvos dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (angl. „End the Cage Age“) (2021/2633(RSP)): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0295_LT.html

⁽⁶⁵⁾ Komisijos komunikatas dėl Europos piliečių iniciatyvos „End the Cage Age“, C(2021) 4747 final: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C\(2021\)4747_0/090166e5df30600f?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/C(2021)4747_0/090166e5df30600f?rendition=false).

Todėl parengiamasis darbas bus tęsiamas, be kita ko, palaikant strateginį dialogą dėl žemės ūkio ateities Europos Sąjungoje.

3) „Saugokime bites ir ūkininkus! Bitėms nekenkiantis žemės ūkis – sveika aplinka“ ⁽⁶⁶⁾

Šia EPI Komisija buvo raginama pateikti pasiūlymą iki 2035 m. palaipsniui atsisakyti sintetinių pesticidų, atkurti biologinę įvairovę ir remti ūkininkus pereinamuoju laikotarpiu. 2022 m. spalio 7 d. šią EPI organizatoriai Komisijai pateikė surinkus 1 054 973 galiojančius pritarimo pareiškimus ir pasiekus reikiamą ribą 11-oje valstybių narių. 2022 m. lapkričio 25 d. EPI organizatoriai susitiko su už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už sveikatą ir maisto saugą atsakinga Komisijos nare Stella Kyriakides. 2023 m. sausio 24 d. Europos Parlamente vyko viešasis svarstymas. Dėl šios EPI buvo diskutuojama 2023 m. kovo 16 d. vykusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje, tačiau jokia rezoliucija nebuvo priimta. 2022 m. gruodžio 14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė nuomonę dėl šios EPI ⁽⁶⁷⁾.

2023 m. balandžio 5 d. Komisija priėmė atsakymą ⁽⁶⁸⁾ dėl EPI. Komisija palankiai vertino šią EPI ir pripažino jos svarbą, ypač atsižvelgdama į tarpusavyje susijusius klimato kaitos, taršos ir biologinės įvairovės nykimo pavojus. Komisija pabrėžė, kad pirmiausia reikia užtikrinti, kad pasiūlymai, dėl šiuo metu kurių derasi teisėkūros institucijos, būtų greitai priimti ir tuomet įgyvendinti, kartu veiksmingai įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką.

4) „Uždrauskime ryklių žvejybą dėl pelekų – uždrauskime prekybą jais“ ⁽⁶⁹⁾

Šia EPI Komisija buvo raginama pateikti pasiūlymą „nutraukti prekybą pelekais ES, įskaitant ryklių pelekų importą, eksportą ir tranzitą, išskyrus atvejus, kai pelekai dar nenupjauti nuo gyvūno kūno“. 2023 m. sausio 11 d. šią EPI organizatoriai pateikė surinkus 1 119 996 galiojančius pritarimo pareiškimus ir pasiekus reikiamą ribą 15-oje valstybių narių. 2023 m. vasario 6 d. EPI organizatoriai susitiko su už aplinką, vandenynus ir žuvininkystę atsakingu Komisijos nariu Virginijumi Sinkevičiumi. 2023 m. kovo 27 d. Europos Parlamente vyko viešasis svarstymas. Dėl šios EPI buvo diskutuojama 2023 m. gegužės 11 d. vykusioje plenarinėje diskusijoje, tačiau jokia rezoliucija nebuvo priimta.

2023 m. liepos 5 d. Komisija priėmė atsakymą ⁽⁷⁰⁾ dėl EPI. Ji palankiai vertino šią EPI ir įsipareigojo atlikti pelekų nešalinimo politikos taikymo pateikiant ryklius ES rinkai padarinių

⁽⁶⁶⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2019/000016_lt

⁽⁶⁷⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-citizens-initiative-save-bees-and-farmers>

⁽⁶⁸⁾ Komisijos komunikatas dėl Europos piliečių iniciatyvos „Saugokime bites ir ūkininkus! Bitėms nekenkiantis žemės ūkis – sveika aplinka“, C(2023) 2320 *final*: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2023\)2320&lang=lt](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2023)2320&lang=lt).

⁽⁶⁹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2020/000001_lt

⁽⁷⁰⁾ Komisijos komunikatas dėl Europos piliečių iniciatyvos (EPI) „Uždrauskime ryklių žvejybą dėl pelekų – uždrauskime prekybą jais“, C(2023) 4489 *final*: https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-07/C_2023_4489_1_EN.pdf.

aplinkai ir socialinių bei ekonominių padarinių vertinimą ir išnagrinėti geriausias teisinės priemonės prašyti išsamesnės informacijos, siekiant pagerinti atitinkamus statistinius duomenis. Be to, Komisija stiprins ES atsekamumo priemonių vykdymo užtikrinimą ir bendradarbiaus su tarptautiniais partneriais.

5) „Už kosmetiką be gyvūnų kančių ir Europą be bandymų su gyvūnais“ ⁽⁷¹⁾

Šia EPI Komisija buvo raginama pateikti pasiūlymą sustiprinti ir išplėsti galiojančius ES draudimus atlikti bandymus su gyvūnais kosmetikos srityje ir prekiauti sudedamosiomis dalimis, kurios buvo išbandytos su gyvūnais, ir priimti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriame būtų pateiktas veiksmų planas, kaip iki dabartinės Komisijos kadencijos pabaigos palaipsniui nutraukti visus bandymus su gyvūnais. 2023 m. sausio 25 d. šią EPI organizatoriai Komisijai pateikė surinkus 1 217 916 galiojančius pritarimo pareiškimus ir pasiekus reikiamą ribą 21-oje valstybių narių. 2023 m. kovo 17 d. EPI organizatoriai susitiko su už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už vidaus rinką atsakingu Europos Komisijos nariu Thierry Bretonu. 2023 m. gegužės 25 d. Europos Parlamentas surengė viešąjį svarstymą dėl šios EPI. Dėl šios EPI buvo diskutuojama 2023 m. liepos 10 d. vykusioje plenarinėje diskusijoje, tačiau jokia rezoliucija nebuvo priimta.

2023 m. liepos 25 d. Komisija priėmė atsakymą ⁽⁷²⁾ dėl EPI. Ji šią EPI įvertino palankiai, pripažino, kad gyvūnų gerovė ir toliau kelia didelį susirūpinimą ES piliečiams, ir pabrėžė, kad ES atlieka pagrindinį vaidmenį laipsniškai nutraukiant bandymus su gyvūnais ir apskritai didinant gyvūnų gerovę. Šį vaidmenį ypač atspindi nuo 2013 m. ES taikomas absoliutus draudimas atlikti bandymus su gyvūnais kosmetikos srityje. Komisija paskelbė pradėsianti įgyvendinti naujas veiksmų gaires, į kurias bus įtraukti teisėkūros ir ne teisėkūros veiksmai, kuriais siekiama dar labiau mažinti bandymų su gyvūnais skaičių, galiausiai siekiant pereiti prie reglamentavimo sistemos be bandymų su gyvūnais pagal cheminių medžiagų teisės aktus (pvz., REACH, Biocidinių produktų reglamentą, Augalų apsaugos produktų reglamentą ir teisės aktus dėl žmonėms skirtų bei veterinarinių vaistų), ir toliau tvirtai remsianti bandymų su gyvūnais alternatyvas. Komisija nurodė, kad ji ir toliau aktyviai rems mokslinius tyrimus, kuriais siekiama rasti bandymų su gyvūnais alternatyvų, ir išnagrinės galimybę koordinuoti valstybių narių veiklą šioje srityje.

6) „Kailiams Europoje – ne“ ⁽⁷³⁾

Šia EPI Komisija buvo raginama pateikti pasiūlymą visoje ES uždrausti laikyti ir žudyti gyvūnus dėl jų kailio, taip pat ūkiuose užaugintų gyvūnų kailį ir gaminius, kuriuose yra tokio kailio, pateikti ES rinkai. 2023 m. birželio 14 d. šią EPI organizatoriai Komisijai pateikė surinkus 1 502 319 galiojančius pritarimo pareiškimus ir pasiekus reikiamą ribą 18-oje valstybių narių. 2023 m. liepos 20 d. EPI organizatoriai susitiko su už vertybes ir skaidrumą atsakinga Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už sveikatą ir maisto

⁽⁷¹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2021/000006_lt

⁽⁷²⁾ Komisijos komunikatas dėl Europos piliečių iniciatyvos (EPI) „Už kosmetiką be gyvūnų kančių ir Europą be bandymų su gyvūnais“, C(2023) 5041 final: https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2023-07/C_2023_5041_EN.pdf.

⁽⁷³⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2022/000002_lt

saugą atsakinga Komisijos nare Stella Kyriakides, kad pristatytų savo EPI tikslus. 2023 m. spalio 12 d. Europos Parlamentas surengė viešąjį svarstymą dėl šios iniciatyvos, o 2023 m. spalio 19 d. įvyko plenarinės diskusijos, tačiau jokia rezoliucija nebuvo priimta.

Komisija savo atsakymą priims iki 2023 m. gruodžio 14 d.

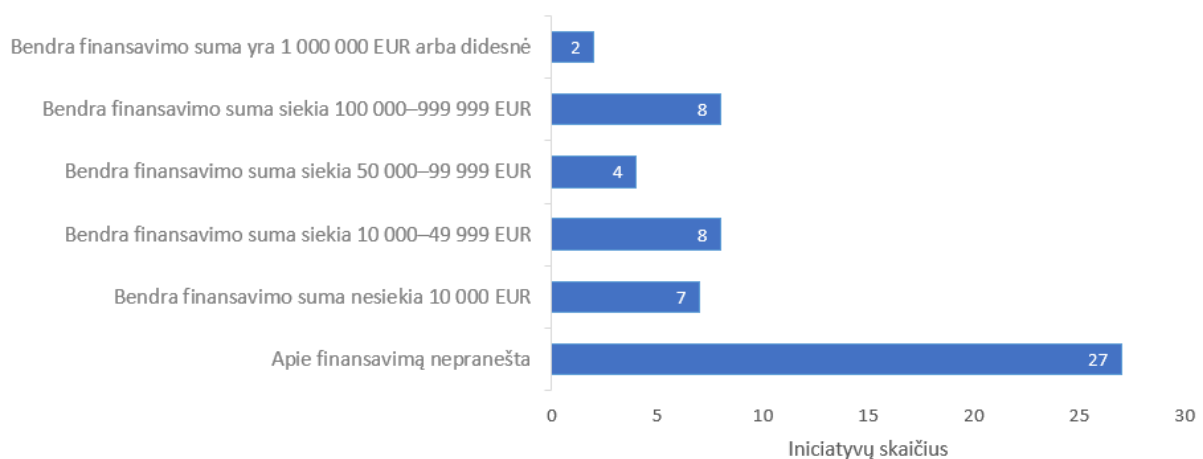
Apklausoje dalyvavusių EPI organizatorių atsiliepimai

Apklausoje dalyvavę sėkmingų EPI organizatoriai dažniausiai teigiamai arba nei teigiamai, nei neigiamai vertino procedūros aiškumą nagrinėjimo etape ir iš esmės buvo patenkinti jiems suteikta galimybe pristatyti savo EPI susitikimo su Komisija ir viešojo svarstymo Europos Parlamente metu. Be to, jų manymu, Komisija, reaguodama į jų sėkmingą EPI, aiškiai, suprantamai ir išsamiai paaiškino savo ketinamų imtis veiksmų priežastis.

3.7. Skaidrumas: finansavimas

Pagal EPI reglamento 17 straipsnį reikalaujama, kad EPI organizatoriai pateiktų išsamią informaciją apie bet kokio EPI finansavimo ir paramos natūra, viršijančios 500 EUR sumą vienam rėmėjui, šaltinius. Iš pateiktos informacijos matyti, kad skiriama daugiau lėšų EPI remti: **dvi EPI** ⁽⁷⁴⁾ surinko **daugiau nei 1 mln. EUR** (abi perkopė 1 mln. parašų ribą), o dar aštuonios EPI ⁽⁷⁵⁾ pranešė apie daugiau nei 100 000 EUR finansavimą (keturios iš šių EPI perkopė 1 mln. parašų ribą).

2 diagrama. EPI pasiskirstymas pagal finansavimą

3.8. Asmens duomenų apsauga

EPI reglamentu supaprastintas asmens duomenų, surinktų vykdam EPI, tvarkymas.

⁽⁷⁴⁾ EPI „Už kosmetiką be gyvūnų kančių“ ir „Kailiams Europoje – ne“.

⁽⁷⁵⁾ EPI „Minority SafePack“, „Stop ekstremizmui“, EPI dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo (angl. „End the Cage Age“), „Saugokime bites ir ūkininkus!“, „Uždrauskime reklamuoti iškastinį kurą ir iškastinio kuro įmonėms būti rėmėjomis“, „Užbaikime skerdimo amžių“, „Geri drabužiai, sąžiningas darbo užmokestis“ ir „Saugoti ES kaimo paveldą, užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ir tiekimą“.

Pirma, visose 27 valstybėse narėse sumažintas ir suderintas asmens duomenų, kuriuos piliečiai turi pateikti, siekdami pritarti EPI, kiekis. **Nacionalinės valdžios institucijos gali rinktis tik iš dviejų duomenų rinkinių:** 1) vardai, pavardės, gimimo data ir adresas arba 2) vardai, pavardės ir asmens tapatybės (dokumento) numeris. Kad valstybės narės galėtų patikrinti pritarimo pareiškimų galiojimą ir palyginti juos su informacija, pateikta nacionalinėse duomenų bazėse, pvz., rinkimų ar gyventojų registruose, būtina pateikti būtiniausius pasirašiusių asmens duomenis. Nors Europos Parlamentas paragino dar labiau supaprastinti duomenų reikalavimus, konsultacijos su valstybėmis narėmis patvirtino, kad toks supaprastinimas gali pakenkti jų pajėgumui reikiamu patikimumo lygiu patikrinti pritarimo pareiškimus.

Siekiant užtikrinti, kad piliečiai lengvai suprastų, kaip jų asmens duomenys tvarkomi vykstant EPI procesui ir kaip jie gali gauti pagrindinę informaciją apie jų duomenų tvarkymą, parengti pareiškimai dėl privatumo ⁽⁷⁶⁾, kuriuose aptariamos įvairios duomenų tvarkymo operacijos, ir paskelbti atsakymai į dažnai užduodamus klausimus ⁽⁷⁷⁾.

Antra, pereinant prie centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos ir Komisijai pasirinkus saugia duomenų perdavimo sistema, Komisija atsako už visų asmens duomenų, surinktų internetu per šią sistemą, tvarkymą. Pagal specialų duomenų valdytojo modulį Komisija gali vykdyti savo, kaip duomenų valdytojo, pareigas ir greitai bei veiksmingai reaguoti į duomenų subjektų užklausas. Todėl **EPI organizatorių pareigos ir atsakomybė už asmens duomenų apsaugą apima tik** popieriniuose pritarimo pareiškimuose surinktus asmens duomenis.

EPI organizatoriams pateiktos išsamios **duomenų apsaugos rekomendacijos** ⁽⁷⁸⁾, skirtos padėti jiems laikytis duomenų apsaugos reikalavimų. Rekomendacijose paaiškinami pagrindiniai principai ir sąvokos, taip pat EPI organizatorių, kaip duomenų valdytojų arba bendrų duomenų valdytojų, pareigos tvarkant asmens duomenis EPI proceso metu.

Dauguma apklausoje dalyvavusių EPI organizatorių mano, kad duomenų apsaugos taisyklės yra labai aiškios ir veiksmingos, ir nurodė, kad nepatyrė jokių sunkumų jų laikydami. Keletas organizatorių paminėjo piliečių nenorą pateikti reikalingus asmens duomenis kaip vieną iš iššūkių, patirtų pritarimo pareiškimų rinkimo etape. Siekiant įvertinti piliečių nuomonę, ši tema buvo įtraukta į apklausas, skirtas piliečiams ir centrinės internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos naudotojams. Tik nedidelė dalis piliečiams skirtoje apklausoje dalyvavusių respondentų teigė nenorintys atskleisti savo asmens duomenų, kad būtų galima pritarti EPI. Dauguma piliečių, kurie, naudodamiesi Komisijos sistema, pasirašė EPI ir atliko svetainę paliekančių lankytojų apklausą, buvo įsitikinę dėl sistemoje pateiktų duomenų saugumo ir didžioji dalis respondentų jautėsi užtikrintai dėl Komisijos (o ne kito subjekto) renkamų ir saugomų jų asmens duomenų. Kita vertus, kai kurie į svetainę paliekančių lankytojų apklausą atsakę respondentai (17 proc.) savo pasitikėjimo lygį įvertino mažiau nei 5 balais iš 10, o tai

---

⁽⁷⁶⁾ Privatumo politika: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/privacy-policy_lt.

⁽⁷⁷⁾ Dažnai užduodami klausimai: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/faq_lt#Duomeniu-apsauga.

⁽⁷⁸⁾ Duomenų apsauga: https://citizens-initiative.europa.eu/how-it-works/data-protection_lt.

rodo, kad Komisija turi imtis tolesnių informuotumo didinimo veiksmų apie priemones, taikomas siekiant užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį.

3.9. Komisijos ir valstybių narių teikiama informacija ir informuotumo didinimo veikla

Vadovaudamasi EPI reglamento 4 ir 18 straipsniais, Komisija parengė daugiakalbę ES informavimo kampaniją „Imkis iniciatyvos“ (angl. „EU Take the Initiative“), kuria siekiama didinti informuotumą apie EPI egzistavimą, tikslus ir veikimą vykdant įvairią veiklą. Vykdam šią kampaniją plačiai naudojamos skaitmeninės technologijos ir socialiniai tinklai, taip pat Komisijos atstovybių visose valstybėse narėse teikiama parama.

Su EPI informavimo kampanija susijusi veikla

- Informacija apie EPI teikiama ne tik **daugiakalbėje EPI svetainėje** ⁽⁷⁹⁾, bet ir kitais būdais, pvz.: siunčiant **kasmėnesinį EPI naujienlaiškį** ⁽⁸⁰⁾ (mašininio vertimo būdu išverstą į visas ES kalbas); vykdant **socialinių tinklų kampanijas 27 ES valstybėse narėse**; dalyvaujant **nacionalinio lygmens jaunimo / demokratijos festivaliuose**; palaikant **ryšius su žiniasklaida**, rengiant **internetinius seminarus** ir informacinius užsiėmimus plačiai visuomenei arba skleidžiant informaciją nacionaliniu lygmeniu ir transliuojant **tinklaidės laidas** ⁽⁸¹⁾.
- **Jaunuoliai** – tai viena pagrindinių tikslinių grupių. 2023 m. birželio mėn. buvo išleistas **daugiakalbis mokomųjų priemonių rinkinys** ⁽⁸²⁾, kuriuo naudodamiesi mokytojai gali įtraukti vyresniųjų klasių vidurinės mokyklos mokinius į diskusijas ir veiklą, susijusią su aktyviu ES pilietiškumu ir ES lygmeniu prienamomis priemonėmis, įskaitant EPI. Kartu skelbiamas 2023 m. spalio mėn. pradėtas **vaizdo įrašų konkursas** ⁽⁸³⁾, skirtas **mokiniam**.
- Sukurtas **ambasadorių ir informacijos skleidėjų tinklas**, padedantis skleisti informaciją nacionaliniu ir vietos lygmeniu. Jį sudaro **nacionaliniai informacijos centrai** ⁽⁸⁴⁾, **EPI ambasadoriai** ⁽⁸⁵⁾ (daugiausia atstovaujantys pilietinės visuomenės organizacijoms), „Europe Direct“ centrai ⁽⁸⁶⁾ ir **kitos ES institucijos bei partneriai**.

⁽⁷⁹⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/> lt

⁽⁸⁰⁾ <https://ec.europa.eu/newsroom/ecif/newsletter-archives/view/service/1501>

⁽⁸¹⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/news/citizencentral-podcast> lt

⁽⁸²⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/schools/eci-educational-toolkit> lt

⁽⁸³⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/schools/video-competition> lt

⁽⁸⁴⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/contact-points-national-level> lt

⁽⁸⁵⁾ <https://citizens-initiative.europa.eu/spread-word/eci-ambassadors> lt

⁽⁸⁶⁾ <https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us> lt

Komisija taip pat užtikrina, kad EPI būtų populiarinama per Komisijos atvirų durų dieną⁽⁸⁷⁾, kuri rengiama kasmet gegužės pradžioje, ir per kitų ES institucijų organizuojamus renginius, pavyzdžiui, EPI dieną⁽⁸⁸⁾, Europos regionų ir miestų savaitę⁽⁸⁹⁾ ir Europos jaunimo renginį⁽⁹⁰⁾. Paskutinį 2023 m. ketvirtį Komisija taip pat organizuoja informavimo kampaniją, skirtą **ES pilietybės 30 metų sukakčiai** paminėti, kad ES piliečiai būtų geriau informuoti apie savo teises ir geriau jas suprastų; EPI yra viena iš teisių, įtrauktų į šią kampaniją.

Prie informuotumo apie EPI didinimo prisideda ir kitos ES institucijos ir įstaigos, visų pirma Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, kasmet organizuodamas EPI dieną, ir Europos Parlamentas, rengdamas EPI svarstymus ir plenarines diskusijas.

2020–2021 m. kampanijai įtakos turėjo **COVID-19 pandemija**, o 2022 m. – padidėjęs visuomenės dėmesys Rusijos agresijos karui prieš **Ukrainą**, tačiau nepaisant to, kampanijos rezultatai buvo geri, be to, buvo pastebimos **teigiamos tendencijos**, susijusios su **EPI svetainės**⁽⁹¹⁾ lankomumu (nuo 2020 m. lankomumas išaugo daugiau nei dvigubai), EPI naujienlaiškio prenumeratomis (130 000, t. y. šešiskart daugiau nei 2020 m.) ir socialinių tinklų kampanijų pasiekiamumu (nuo 2020 m. parodyta daugiau nei 130 mln. kampanijos pranešimų).

Nepaisant teigiamų tendencijų ir plataus vykdomos veiklos spektro, įvairių suinteresuotųjų subjektų (piliečių, organizatorių, NVO, kitų ES institucijų) nuomone, visuomenė nepakankamai informuota apie EPI. Organizatoriai pranešė, kad renkant pritarimo pareiškimus svarbiu iššūkiu tapo nepakankamas informuotumas apie EPI, o piliečiai tai nurodė kaip pagrindinę priežastį, dėl kurios jie nepritarė EPI. Tačiau ES piliečių informuotumo lygis ES mastu (pagal dviejų paskesnių „Eurobarometro“ apklausų duomenis⁽⁹²⁾) svyruoja nuo 41 proc. 2021 m. iki 64 proc. 2023 m.⁽⁹³⁾.

Nacionaliniai informacijos centrai

Pagal EPI reglamento 4 straipsnio 6 dalį kiekviena valstybė narė yra įsteigusi vieną ar daugiau nacionalinių informacijos centrų⁽⁹⁴⁾, EPI organizatorių grupėms nemokamai teikiančių informaciją ir pagalbą. Komisija nuolat informuoja nacionalinius informacijos centrus apie naujausius EPI pokyčius ir teikia jiems medžiagą visomis ES kalbomis, kad jie galėtų ją išplatinti nacionalinėms auditorijoms. Atsakydamos į apklausos klausimus, valstybės narės pranešė, kad dauguma informacijos centrų teikia informaciją savo interneto svetainėse ir atsako į piliečių ar žiniasklaidos užklausas. Keletas jų taip pat laikosi iniciatyvaus požiūrio ir naudoja įvairesnius komunikacijos kanalus ir veiklą, siekdamas informuoti piliečius. Iš tos pačios

⁽⁸⁷⁾ https://europeday.europa.eu/european-commission-2023_lt

⁽⁸⁸⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/eci-day-2023>

⁽⁸⁹⁾ <https://regions-and-cities.europa.eu/>

⁽⁹⁰⁾ <https://european-youth-event.europarl.europa.eu/en/>

⁽⁹¹⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/_lt

⁽⁹²⁾ Apklausa atlikta remiantis reprezentatyviaja 15 metų ir vyresnių piliečių imtimi kiekvienoje iš 27 Europos Sąjungos valstybių narių.

⁽⁹³⁾ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 528 „Pilietiškumas ir demokratija“ (2023 m.).

⁽⁹⁴⁾ https://citizens-initiative.europa.eu/contact-points-national-level_lt

apklausos rezultatų matyti, kad informacijos centrai turi visą reikiamą informaciją ir dokumentus, kad galėtų užtikrintai atlikti savo funkcijas. Komisija suteikia jiems galimybę keistis patirtimi ir dalytis gerąja praktika.

3.10. Rekomendacijos ir parama organizatoriams

Kaip susitarta 2019 m. EPI reformos metu, EPI organizatoriams suteikta didelė parama natūra, t. y. nemokama centrinė internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema (ir susijusi Komisijos siūloma IT parama); rekomendacijos, mokymai ir teisinės konsultacijos naudojantis EPI forumu (kurį Komisija valdo per išorės rangovą) ir aktyvesnė informuotumo apie EPI didinimo veikla, kuri taip pat netiesiogiai skatina vykdomas EPI.

EPI forumas

Pagal EPI reglamento 4 straipsnį Komisija sukuria nemokamą internetinę bendradarbiavimo EPI klausimais platformą, kurioje teikiamos praktinės ir teisinės konsultacijos, taip pat diskusijų forumą, skirtą keistis informacija ir geriausia patirtimi. Įvykus viešam konkursui, Komisija perdavė šios platformos (EPI forumo ⁽⁹⁵⁾) valdymą išorės paslaugų teikėjui.

EPI organizatoriams skirtoje apklausoje iš esmės teigiamai atsiliepta apie EPI forumo teikiamas konsultacijas įvairiais EPI proceso etapais, be kita ko, atliekant dviejų etapų registracijos procedūrą (kai reikia patikslinti pradinę paraišką) ir pritarimo pareiškimų rinkimo etape. EPI

EPI forumo veikla

- EPI forume siūloma įvairi **mokymosi medžiaga**, padedanti piliečiams parengti ir vykdyti EPI (rekomendacijos, sėkmingos veiklos pavyzdžiai ir kt.); **internetiniai seminarai; internetinis kursas** ir **pranešimai** universitetuose bei renginiuose.
- Jame taip pat, vadovaujant Komisijai, organizuojamos **konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais** dėl įvairių forumo įgyvendinimo ir EPI veiklos aspektų, siekiant pagerinti EPI organizatoriams teikiamas paslaugas.

organizatoriai prieš registraciją aktyviai naudojami forume pateikta mokymosi medžiaga ir puikiai įvertino internetinius seminarus, tinklaraščius, internetinį kursą ir galimybę ieškoti kitų savo grupės narių.

3.11. Organizatorių patirtis, susijusi su EPI

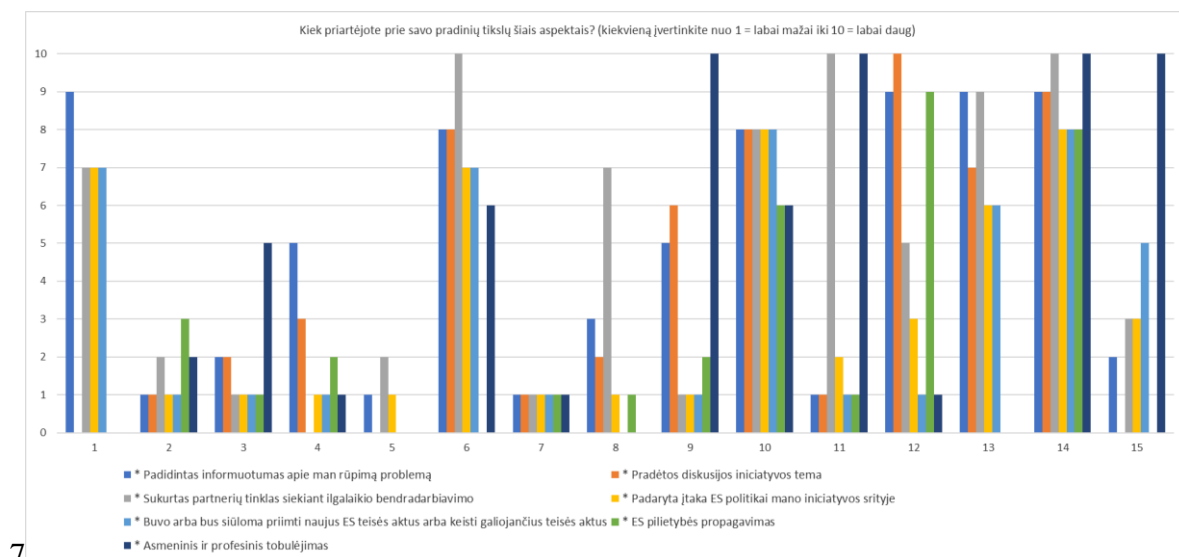
Dauguma apklaustų organizatorių teigia, kad EPI veiklos ėmėsi dėl **asmeninio susidomėjimo tam tikru klausimu, kuris, jų manymu, turėtų būti sprendžiamas ES lygmeniu**. Trečdalis apklausoje dalyvavusių respondentų EPI inicijavo dėl **profesinio ar akademinio susidomėjimo**, o vienu atveju – reaguodami į kitas EPI („atsakas į tai, kad nėra galimybės nepritariant EPI pasirašyti prieš ją“). Keletas respondentų pateikia nuorodas į ankstesnes EPI.

⁽⁹⁵⁾ <https://citizens-initiative-forum.europa.eu/lt>

Pusė apklausos respondentų anksčiau buvo išbandę kitas priemones (pvz., peticijas nacionaliniu lygmeniu arba Europos Parlamentui), tačiau teigė manantys, kad jos nepadėjo tinkamai pasiekti respondentų tikslų. EPI rinktasi dėl didesnio **politinio poveikio** („nes Komisija priversta į ją reaguoti“), dėl to, kad ji „tvirtai palaiko propagavimo strategijas ir suteikia kampanijai daugiau teisėtumo“, arba dėl jos **ES masto matmens**. Vienas EPI organizatorius teigė kruopščiai suplanavęs, kada inicijuos EPI, kad į ją būtų galima atsižvelgti atliekant planuojamą atitinkamų teisės aktų peržiūrą.

Dauguma respondentų **laiko EPI vertinga patirtimi**, nes jos padedami jie priartėjo prie savo pradinių tikslų įgyvendinimo bent vienu ar keliais apklausoje nurodytais aspektais (žr. 3 diagramą). Kalbėdami apie savo laimėjimus organizuojant EPI, organizatoriai daugiausia balų skyrė asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui; informuotumo apie jiems rūpimą klausimą didinimui; diskusijų jų EPI tema inicijavimui ir partnerių tinklo kūrimui siekiant ilgalaikio bendradarbiavimo.

3 diagrama. Organizatorių nuomonė apie pradinių tikslų įgyvendinimą

4. COVID-19 PANDEMIJOS POVEIKIS

COVID-19 pandemija turėjo neregėto masto poveikį valstybėms narėms ir jų piliečiams. Dėl nacionalinių izoliavimo priemonių ir apskritai dėl visuotinio pandemijos paplitimo EPI

organizatoriams buvo beveik neįmanoma sėkmingai tęsti vietos kampanijų ir rinkti popierinės formos pritarimo pareiškimų, reikalingų, kad reikiama pritarimą jie galėtų gauti per dvylikos mėnesių laikotarpį. Reaguodamos į išskirtines aplinkybes ir siekdamos išsaugoti EPI priemonės veiksmingumą per pandemiją, ES institucijos skubiai priėmė laikinąsias priemones ([Reglamentu \(ES\) 2020/1042](#)⁽⁹⁶⁾), pavyzdžiui, pratęsė pritarimo atitinkamoms EPI pareiškimų rinkimo laikotarpius; atitinkamai pratęsė nacionalinių kompetentingų valdžios institucijų ir ES institucijų tikrinimo ir nagrinėjimo laikotarpius ir nustatė konkrečią Komisijos susitikimo su EPI organizatoriais ir viešojo svarstymo Europos Parlamente tvarką.

Kartu su paskesniais įgyvendinimo aktais⁽⁹⁷⁾ laikinosios priemonės atitiko savo paskirtį. Pritaikius šias laikinąsias priemones, buvo iki 12 mėnesių **pratęstas 12** EPI parašų rinkimo **laikotarpis**, todėl 3 iš jų⁽⁹⁸⁾ galėjo pasiekti nustatytas ribas. Be to, Komisija vienos valstybės narės prašymu pratęsė jos tikrinimo prievolių įvykdymo laikotarpį.

Ne visas EPI, kurių atstovai dalyvavo apklausoje, COVID-19 pandemija paveikė vienodai. Kalbant apie labai paveiktas EPI, toliau nurodytos priemonės buvo laikomos veiksmingiausiomis sprendžiant COVID-19 pandemijos sukeltas problemas: parašų rinkimo terminų pratęsimas; galimybė naudotis internetine infrastruktūra, skirta EPI valdyti ir perėjimas prie veiklos internetu, todėl tapo paprasčiau informuoti apie EPI.

5. TOLESNI VEIKSMAI

COVID-19 pandemija per pirmus dvejus antrojo EPI reglamento taikymo metus labai pakenkė EPI veikimui. Kaip aprašyta pirmiau, atsižvelgiant į išskirtines aplinkybes, laikinųjų priemonių veiksmingumas pasiteisino, o panaikinus ribojamąsias priemones EPI galėjo tęsti įprastą veiklą. Jau dabar galima pastebėti įvairių teigiamų pokyčių, tačiau Komisijos manymu, visą peržiūrėtų taisyklių poveikį bus galima įvertinti tik praėjus ilgesniam laikotarpiui, kai jos bus taikomos įprastomis aplinkybėmis.

Remdamasi pirmiau pateiktu antrojo EPI reglamento taikymo vertinimu, Komisija laikosi nuomonės, kad 2020 m. įvestos EPI taisyklės užtikrina prieinamesnę, lengvesnę ir patogesnę naudotis sistema EPI organizatoriams ir rėmėjams. Be to, atsižvelgdama į Europos Parlamento, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto⁽⁹⁹⁾ ir Europos pilietinės iniciatyvos organizatorių, piliečių bei suinteresuotųjų subjektų nuomones, Komisija mano, kad tolesnius praktinius patobulinimus galima įgyvendinti ir pagal esamą teisinę sistemą.

⁽⁹⁶⁾ 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2020/1042](#), kuriuo, atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį, nustatomos laikinosios priemonės, susijusios su Reglamente (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos numatytais rinkimo, tikrinimo ir nagrinėjimo etapų terminais (OL L 231, 2020 7 17, p. 7–11).

⁽⁹⁷⁾ 2020 m. gruodžio 17 d. [Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2020/2200](#), C/2020/9226; 2021 m. vasario 19 d. [Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2021/360](#), C/2021/1121; 2021 m. birželio 3 d. [Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2021/944](#), C/2021/3879. Visais trimis įgyvendinimo sprendimais numatyta pratęsti pritarimo tam tikroms EPI pareiškimų rinkimo laikotarpius pagal Reglamentą (ES) 2020/1042.

⁽⁹⁸⁾ EPI „Sauglaudos politika“, „Saugokime bites ir ūkininkus!“ ir „Uždrauskime ryklių žvejybą dėl pelekų – uždrauskime prekybą jais“.

⁽⁹⁹⁾ Europos piliečių iniciatyvos *ad hoc* grupės rekomendacija „Europos piliečių iniciatyvos veikimas 2020–2022 m.“: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/ahg_eci_recommendation_on_eci_functioning_2020-2022_3_2.pdf.

Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą vertinimą ir 2023 m. birželio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl EPI reglamentų įgyvendinimo, Komisija imasi šių veiksmų:

1 veiksmas. Didinti informuotumą apie EPI ir jos matomumą

Norint, kad piliečiai aktyviai ir veiksmingai dalyvautų demokratiame ES gyvenime, būtina didinti jų informuotumą apie savo teises.

- Todėl Komisija **tęs ir optimizuos daugiakalbę EPI informavimo kampaniją**, dažniau pasinaudodama socialiniais tinklais.
- Vykdam kampaniją pirmenybė taip pat bus teikiama **jaunuoliams**.
- Komisija dės dideles pastangas, kad **į komunikacijos kampaniją įsitrauktų Europos Parlamentas (ir jo ryšių biurai valstybėse narėse) ir valstybės narės (per nacionalinius informacijos centrus)**, tačiau taip pat palankiai vertins kitų ES institucijų ir įstaigų, be kita ko, vietos ir regionų valdžios institucijų, švietimo įstaigų ir pilietinės visuomenės organizacijų indėlį.
- Atsižvelgiant į Konferenciją dėl Europos ateities ir Komisijos naujas pastangas dėl piliečių dalyvavimo, EPI yra įtraukiama į atnaujintą portalą „Išsakykite savo nuomonę“ – **naują internetinę vieno langelio principu grindžiamą sistemą, susijusią su piliečių aktyvumu**, suteikiančią daugiau galimybių didinti EPI matomumą.
- Komisija bendradarbiaus su nacionaliniais informacijos centrais, siekdama **viešinti EPI svetainę atitinkamose nacionalinėse platformose**.

2 veiksmas. Stiprinti paramą EPI organizatoriams

Komisija pripažįsta, kad norint parengti ir valdyti EPI reikia laiko, išteklių, atsidavimo ir atkaklumo. Todėl ji teiks didesnę paramą EPI organizatoriams.

- Komisija ir toliau tiesiogiai ar netiesiogiai rems EPI organizatorius siūlydama įvairias paslaugas, pavyzdžiui, **rekomendacijas ir teises konsultacijas (per EPI forumą); galimybę nemokamai naudotis saugia ir patogia naudotis centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema**, kuri gerokai sumažina EPI organizatoriams, kaip duomenų valdytojams, tenkančią atsakomybę ir **nemokamas vertimo raštu paslaugas**.
- Atsižvelgiant į dabartines biudžeto ir teises nuostatas, **toliau bus didinama organizatoriams teikiama parama natūra**: teikiant papildomas rekomendacijas praktiniais klausimais, susijusiais su EPI organizavimu (ypač lėšų pritraukimu ir EPI propagavimu visoje ES); gerinant rekomendacijas dėl ES ir Komisijos kompetencijų ir kitų aspektų, kuriais užtikrinama, kad EPI būtų galima užregistruoti, ir toliau tobulinant IT priemones (ypač centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą).
- Komisija **sustiprins informacijos apie galimą finansinę paramą pagal esamas ES programas teikimą**, atsižvelgdama į konkrečius kiekvieno kvietimo teikti paraiškas kriterijus. Pavyzdžiui, pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių (CERV) programą⁽¹⁰⁰⁾

⁽¹⁰⁰⁾ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en

finansuojami projektai piliečių aktyvumo srityje. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas EPI organizatoriams gauti tokį finansavimą, Komisija savo kas mėnesiniuose EPI naujienlaiškiuose nuolat teiks informaciją apie atitinkamus kvietimus teikti paraiškas ir specialias informacines sesijas. Komisija taip pat reguliariai informuos CERV programos nacionalinius informacijos centrus apie EPI, kad jie būtų tinkamai pasirengę atsakyti į būsimų EPI organizatorių prašymus pateikti informaciją. Be to, Komisija užtikrins, kad organizatoriams teikiama parama natūra būtų pritaikyta ir tikslingai orientuota į jų poreikius (įskaitant finansavimo poreikius) ir kad jie būtų informuoti apie visas jiems prieinamas paslaugas.

3 veiksmas. Toliau tobulinti centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą

Kaip matyti iš išsamių piliečių atsiliepimų, centrine internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema yra paprasta naudotis ir tai yra patikima parašų rinkimo internetu priemonė, kuri taip pat atitinka aukštus saugumo standartus, būtinus tvarkant didelį kiekį asmens duomenų, kaip antai EPI atveju.

- Komisija **toliau tobulins centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą** (remdamasi per peržiūrą iš EPI organizatorių, ekspertų ir piliečių gautais atsiliepimais ir pasiūlymais, taip pat reguliariai atlikdama bandymus ir konsultuodamasi su naudotojais), kad ji dar geriau atitiktų EPI organizatorių poreikius.
- Komisija apsvarstys ir **kitus galimus patobulinimus**, pavyzdžiui, numatant papildomas sistemos pritaikymo galimybes, kad ji būtų parankesnė ir patrauklesnė kampanijos dalyviams, t. y. EPI organizatoriams teikiant statistinius duomenis tikroju laiku ir sudarant galimybę rezultatų suvestinėje stebėti savo EPI eigą, taip pat vertinant metodus, kaip įspėti pasirašiusiuosius, kad šie nepasirašytų tos pačios EPI pakartotinai.
- Vykdam informavimo veiklą taip pat bus siekiama didinti piliečių informuotumą apie tai, kaip užtikrinama, kad būtų laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų renkant jų asmens duomenis per centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą.

4 veiksmas. Stiprinti EPI įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu ir bendradarbiaujant su pilietine visuomene

Komisijos suburta EPI ekspertų grupė yra specialus forumas, kuriame konsultuojamasi ir keičiamasi patirtimi su valstybių narių valdžios institucijomis. Komisija taip pat reguliariai rengia konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais ir atlieka apklausas, siekdama surinkti atsiliepimus ir indėlių, kad būtų galima toliau praktiškai tobulinti EPI įgyvendinimą. Siekdama dar geriau įgyvendinti EPI nacionaliniu lygmeniu ir stiprinti bendradarbiavimą su pilietine visuomene, Komisija imsis dviejų priemonių.

- **Pasitelkdama EPI ekspertų grupę**, Komisija ir toliau **rems valstybes nares, kad jos įgyvendintų savo išipareigojimus, susijusius su EPI procesu**, daugiausia dėmesio skirdama, pavyzdžiui, pritarimo pareiškimų tikrinimui, minimalaus amžiaus, kurio sulaukus galima pritari EPI, mažinimui, nacionalinių e. ID sistemų integravimui į

centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą, rinkmenų keitimosi paslaugos tobulinimui arba informacijos ir pagalbos teikimui EPI organizatoriams.

- Komisija **toliau skatins dalyvauti suinteresuotuosius subjektus (įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas)**, jei jų patirtis gali būti naudinga konkrečiais EPI reglamento įgyvendinimo aspektais, pavyzdžiui, tobulinant centrinę internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą, nustatant kitus EPI organizatorių mokymų ir konsultacinės pagalbos poreikius ir didinant informuotumą apie EPI ir jos matomumą (pavyzdžiui, sujungiant EPI svetainę su atitinkamomis internetinėmis piliečių dalyvavimo nacionaliniu lygmeniu platformomis).

5 veiksmas. Imtis matomesnių tolesnių veiksmų, susijusių su EPI

Pagal EPI reglamento 15 straipsnio 1 dalį Komisija susitinka su sėkmingų EPI organizatoriais, suteikdama jiems galimybę išsamiai paaiškinti iniciatyvos tikslus. Pagal 15 straipsnio 2 dalį Komisija tinkamai pagrindžia savo atsakymus savo narių kolegijos priimtuose komunikatuose. Komisijai priėmus atsakymą, už atitinkamą politikos sritį atsakingas Komisijos narys taip pat susitinka su trijų paskutinių sėkmingų EPI organizatoriais.

- Siekdama **geriau informuoti EPI organizatorius ir piliečius apie tolesnius veiksmus**, kurių Komisija ketina imtis reaguodama į galiojančias EPI, Komisija nuo šiol tokius tolesnius susitikimus laikys įprasta praktika.
- Komisija užtikrins, kad būtų sistemingai **atsižvelgiama į sėkmingas EPI rengiant politikos pasiūlymus, kuriais reaguojama į šias EPI**, ir kad jų organizatoriai būtų nuolat kviečiami dalyvauti konsultacijose dėl atitinkamų pasiūlymų.
- Komisija **vykdydama informavimo kampanijas** labiau akcentuos **sėkmingas EPI** ir jų paskatintus tolesnius veiksmus, kad piliečiai geriau suprastų EPI poveikį ES politikos formavimo procesui.

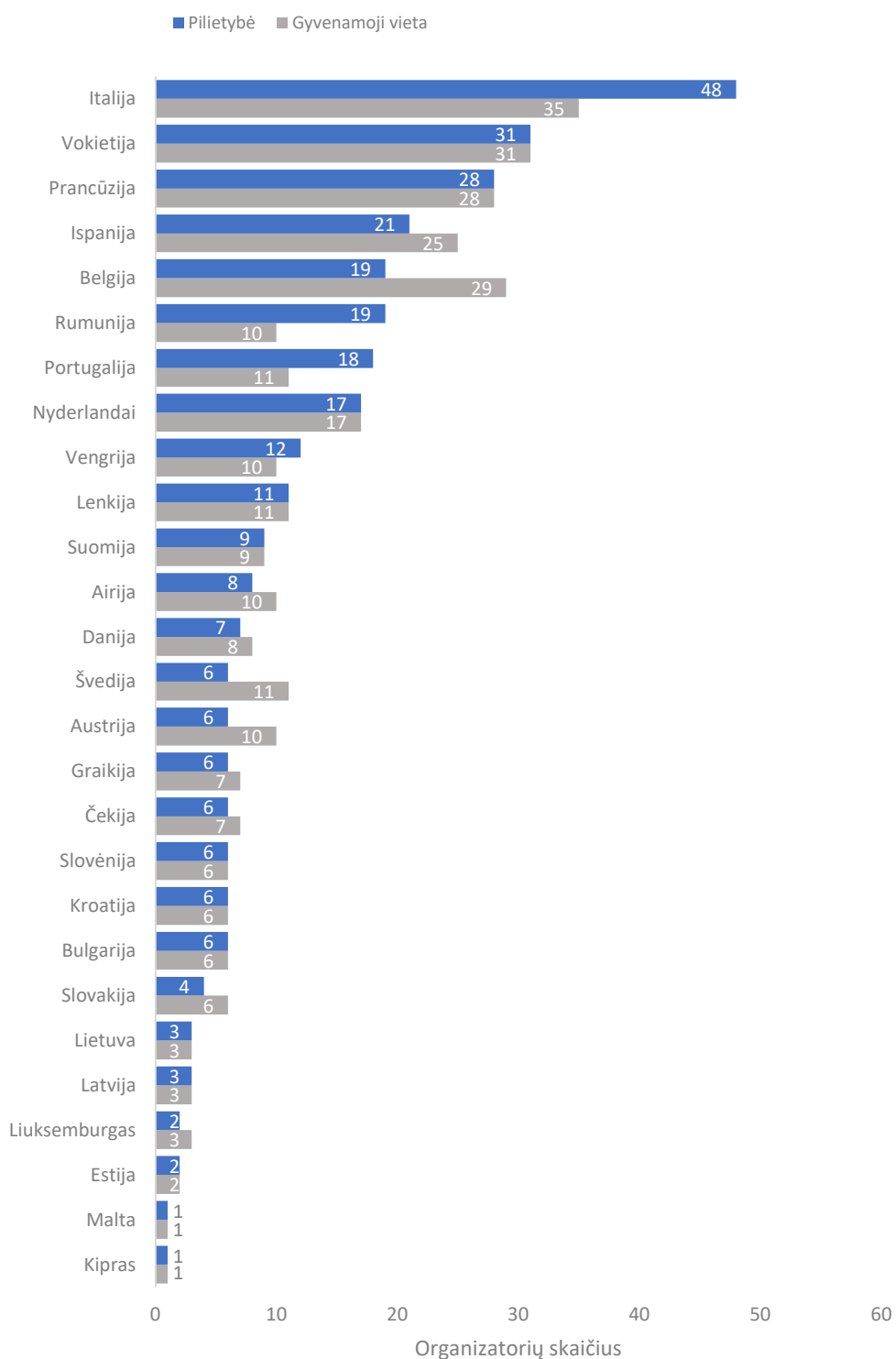
6. IŠVADA

Remdamasi šia peržiūros ataskaita, Komisija mano, kad peržiūrėtu EPI reglamentu nustatoma EPI organizatoriams ir rėmėjams prieinamesnė, paprastesnė ir lengvesnė naudotis sistema. Komisija ir toliau yra besąlygiškai įsipareigojusi užtikrinti, kad peržiūrėta EPI visapusiškai išnaudotų savo, kaip diskusijų ir piliečių dalyvavimo ES lygmeniu skatinimo priemonės, potencialą. Todėl Komisija ketina imtis keleto konkrečių veiksmų, siekdama dar labiau pagerinti EPI veikimą ir organizatoriams skirtą pagalbinę infrastruktūrą, taip pat pristatyti EPI daromą įtaką ES politikai.

Komisija pripažįsta, kad Europos Parlamento ir valstybių narių indėlis į veiksmingą EPI reglamento įgyvendinimą yra labai svarbus. Komisija taip pat palankiai vertina kitų ES institucijų ir įstaigų, taip pat kitų suinteresuotųjų subjektų indėlį į ES piliečių informuotumo ES, nacionaliniu bei vietos lygmenimis didinimą ir ES piliečių informavimą apie jų teisę pasitelkiant EPI formuoti ES politiką.

PRIEDAS

4 diagrama. Organizatorių pasiskirstymas pagal pilietybę ir gyvenamąją vietą

5 diagrama. Organizatorių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes

